

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

ОРГАН О. Д. В. У.

Сот. Омелян Сеник-Грибівський, член Проводу Українських Націоналістів, що двома наворотами побував в ЗДА, де об'їхав майже всі скупчення українців і причинився до зросту ОДВУ, УЗХ і МУН.

Шікаго | Ню Йорк | Ст. Пол

Рік IX | ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ, 1956 | Ч. 7-8 (93)

Видає; Центральна Управа Організації Державного Відродження України.

Редагує Редакційна Колегія.

Адреса Редакції і Адміністрації:

INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописи на бажання авторів повертаються.

Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела.

Редакція застерігає собі авторське право друкованих в журналі статтей.

Редакція містить теж дискусійні матеріяли, що є висловом думки автора, а не Редакції.

Статті підписані повним іменем авторів є їх особистими думками і вони не конче мусять висловлювати думки Редакції.

Ціна одного примірника в ЗДА і Канаді — 30 центів. В Англії і Австралії — 2 шілінги. В інших державах рівновартість 30 центів в перечисленні на валюту даної держави по обов'язуючому курсі.

Передплата «Самостійної України» виносить річно:

в ЗДА і Канаді — дол. 3,
в Англії і Австралії — 24 шил.,
в інших державах рівновартість дол. 3 в перечисленні на валюту даної держави.

Independent Ukraine

Published monthly by the Organization for the Rebirth of Ukraine

Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Edited by the Editorial Board

Subscription in the United States and Canada $3.00 per year.

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
в новому приміщенні
має на складі всі найновіші твори, що з'являються на українському книжковому ринку
белетристика
научні твори
музичні твори
видання для дітей і молоді
вишивки, різьби, картини
шкільні прибори, часописи, папір
КУПУЙТЕ ВСЕ В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ
2216 W. CHICAGO AVE.

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ В ШІКАҐО
при
2000 W. SUPERIOR ST., Chicago 22., Illinois
Tel.: TAylor 9-2976
випосажена новими машинами й кваліфікованими людьми, виконує дешево й солідно всі друкарські праці:
журнали й книжки
весільні запрошення і повідомлення
афіші й летючки
запрошення і візитівки
свідоцтва й квитки вступу
програмки, фірмові коверти і листи
ЗАХОДЬТЕ чи ПИШІТЬ!

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік IX ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ, 1956 Ч. 7-8 (93)

С. С.

В РІЧНИЦЮ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗЛОЧИНУ

П'ятнадцять років тому, 30-го серпня 1941 року, під брамами золотоверхого Києва, підлий братовбивчий морд скропив священною українською кров'ю Бердичівську вулицю Житомира. Там рука каїна спрямувала пістолю на двох великих борців за Українську Державу і Національну Революцію та довголітніх членів Проводу Українських Націоналістів — підполковника інженера Миколу Сціборського й сотника Омеляна Сеника-Грибівського. Пролунали постріли й оба залиті кров'ю впали на брук Житомира.

В їх особах втратив український націоналістичний Рух двох своїх найкращих членів, а українська нація двох вірних синів — несплямлених символів двадцятьп'ятьлітньої боротьби за волю України повних юнацького запалу віддати свою енергію і свої здібности Землі, яку Вони серед громів і пожарів Великої Революції 1917-1921 рр. міряли в одностроях Української Армії, перейшовши в її рядах з боями три роки фронтів серед небезпек, злиднів і тифу.

Микола Сціборський і Омелян Сеник-Грибівський — сини двох віток українського народу, яких Українська Національна Революція злучила в один нерозривний моноліт. Вони, як найближчі співпрацівники полковника Євгена Коновальця, як члениосновоположники Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів — разом плече об плече працювали, себе взаїмно доповнювали і впали на визначених покійним Вождем постах.

Перший з них уже в 1929 році, при заснуванні ОУН, був вибраний головою першого Конґресу Українських Націоналістів, на якому провідником ОУН вибрано полковника Євгена Коновальця, а заступником його — інженера Миколу Сціборського. Крім того, він як людина, що займала чолове місце серед інтелектуальної і духової еліти української нації, що як видатний публіцист суспільно-політичних проблем та автор публіцистично-наукової літератури («Земельне питання», «Національна політика большевиків на Україні», «Україна в цифрах» «Демократія», «Сталінізм», «Націократія» і ін.), як представник СУЗ, що цілим своїм єством був зв'язаний з ОУН, що своєю працею для добра української нації, своїми небуденними здібностями втягаючи в чинну боротьбу інших представників СУЗ, надав Українському Націоналістичному Рухові правдивий соборницький характер. Разом із Сеником-Грибівським, Сціборський перший правдиво оцінив диверсію в ОУН та розкрив її дійсне підложжя і повів проти неї, знищуючий бій, вкладаючи в це своє гостре перо. В зв'язку з далекойдучими подіями на сході Европи, переобтяжений відповідальною працею М. Сціборський знаходить ще хвилини часу, щоб дати проєкт конституції Української Держави.

«В ділянці пропаганди був Микола Сціборський справжнім майстром, схоплював зразу суть подій, зокрема ворожих витівок, і реагував відразу з питомою йому гостротою розуму і легкістю пера, завжди з глибоко продуманим змістом і в блискучій формі, чи то газетної статті, чи записки, чи меморандуму, чи окремого реферату-інструкції, чи книжки. Залишив по собі ряд цінних творів з кількох ділянок знання, що стали підставовими для розбудови націоналістичного світогляду; був головним автором устрою і програми ОУН з часів 1 і 2 Великого Збору Українських Націоналістів.

Як теоретик українського націоналізму, вже в первопочинах його організованих форм, завжди рішуче відкидав він тодішні модні тоталітарні тенденції, даючи в висліді своїх глибоких праць, з нав'язанням до традицій, питомий український зразок, що його зберігає ОУН незмінним упродовж цілого діяння свойого й який зберігся по нинішній день.

Був він людиною всебічної освіти і нечуваної працездібности, його єдиною розвагою і відпочинком була оперна музика.

Виявляв він завжди багато знання та глибоке відчуття дійсности й непомильно давав вірну її оцінку в найбільше складних ситуаціях. Жив акцією і власною роботою; революційний темперамент характеризував його; революція була його стихією. Побіч Грибівського це найкращий ораторський талант у нас; дуже скоро віднаходив духовий контакт з авдиторією, передусім коли нею була молодь. Був віртуозом у своїй грі на молодих душах. У своїх плянуваннях і вчинках завжди ставив ставку на молодь. Якою ж трагедією для нього був Житомир, де прийшлось йому гинути з руки одного з цієї

молоді, якою він дорожив, яку він ідеалізував.

Дуже важко переживав він внутрішній розкол в ОУН. Був до крайнього обурений, коли один з відкольників відважився прийти до нього, члена ПУН, і запропонувати йому приєднатися до них; у відповідь на цю пропозицію Микола Сціборський показав йому двері. До кінця життя був твердим противником їх і, як пропагандивний референт, перейняв на себе головний тягар завдань протиставитись анархії і внутрішній крамолі. Тому попри Сеника був їх «ворогом ч. 1» і одним з перших на прицілі їх, що й здійснилося в Житомирській трагедії.

Впав на рідній землі, в родиннім місті, в розгарі революційної акції і приготувань на достойний наш виступ в столиці України, яка з дня на день дожидала звільнення з большевицького ярма. В останнім листі домагався апробати тексту маніфесту ОУН для святочного проголошення його в Золотоверхім Києві. В поході нашім на схід, не спинився він із Сеником на західніх землях, хоч у цім напрямі мав доручення, а гнаний гарячим темпераментом до розгортання успішної нашої акції серед революційної стихії, марив про св. Софію, на жаль, не діждавшися цієї вимріяної хвилини.

ОУН зазнала в особі Миколи Сціборського по Ротердамі найбільшої втрати. Не стало одного з найсильніших стовпів, на якому спиралась вона дотепер. Бо ж тим, хто лев'ячу частину праці перевів для створення ПУН і ОУН, хто майже в кожну ділянку організаційного життя дав неперевершений вклад, був Микола Сціборський, Голова 1-го Конгресу Українських Націоналістів і заступник голови ПУН, Є. Коновальця, з яким єднали його найкращі взаємини за весь час їхньої співпраці і за яким від ранніх організаційних починів признавав він беззастережно примат ведення». (Андрій Мельник у Збірнику статтей у 25-ліття ОУН).

Омелян Сеник-Грибівський — Бойовий Референт УВО і Крайовий Командант. Його життьовий шлях, це шлях ОУН, а його життя було частиною життя Організації й Націоналістичного Руху. Він був всюди, де кипіла праця, де була небезпека, усюди від найбільш дрібної технічної роботи, кінчаючи керівництвом цілої Організації, у перших рядах бойовиків на землях і найдальшій закутині розсіяного по цілому світі українства. В довоєнному періоді, як делегат Проводу ОУН, відвідує осередки української еміґрації. Зокрем в ЗДА відзначується своєю працею над приєднанням американсько-українського суспільства до націоналістичної ідеї. За його почином постають тут численні націоналістичні організації. Росте й скріплюється Організація Державного Відродження України, Український Золотий Хрест і Молоді Українські Націоналісти. Тут же посилює він діяльність Стрілецької Громади й старається створити один спільний націоналістичний фронт із тих усіх організацій. В Канаді закріплює другу націоналістичну організацію Стрілецьку Громаду й Українське Національне Об'єднання та закладає юнацьку організацію Молоді Укрїнські Націоналісти. Допомагає в заложенні націоналістичного часопису «Новий Шлях» у Канаді й Вістник ОДВУ, пізніше «Націоналіст», а ще дальше «Україна». в ЗДА. В країнах Полудневої Америки закладає, або розбудовує вже існуючі там націоналістичні організації «Відродження» в Арґентіні, «Українське Культурне Товариство» в Бразилії. Відвідує поодинокі осередки тисяч українських еміґрантів, де серед диких прерій і пралісів голосить нову віру в державне Воскресіння України.

Початок 1938 року. В одному з Ню Йоркських доків на кораблі зібрався гурт найближчих співробітників та друзів О. Грибівського. Прийшли попрощати його в далеку дорогу. Останні дружні стиски рук, останнє грімке «Слава Україні» покотилось Ню Йоркським портом і корабель відчалив, щоб вже ніколи не привезти його назад.

«Цілою душею був він відданий справі; не було у нього ні дня, ні ночі, коли треба було здійснювати раз прийняте рішення. Подивугідною була його працездібність, глибоким було ознайомлення його з кожною ділянкою організаційної діяльности, прекрасне мав знання нашого активу. Для кожного з активу був уважний і дружній; ніс поміч всюди, де тільки цього потреба заходила; опікувався дбайливо молоддю, ставлячись зі зрозумінням до її вимог; його «слабістю» були зв'язки з Краєм, за яких вирядженням доглядав ділився він останнім шматком хліба чи віддавав свою останню сорочку, щоб опісля довідатись, що у відплату за його сердечність — пляновано на нього атентати, з яких в останньому став він жертвою в Житомирі.

Попри своє велике серце для кожної української людини був Канцлер безпардонний супроти крамольників. Супроти очевидної провини був завжди приклонником системи «ломки», вслід за чим — ні одна провина не проходила не покараною. Сам у покійного Вождя домагався організаційного суду над особою за те, що в чеські руки, а згодом з польські, попав організаційний архів, який став доказовим матеріялом в процесі Степана Бандери.

Був Покійний Канцлер великим, як рідко, знавцем людської душі. Цьому мистецтву, попри прикмети його духа, треба завдячувати його успіхам, зокрема в його місіях за океаном. І як блискучий промовець, і як симпатичний співбесідник, він полонив слухачів своїм глибоким словом, навіяним своєрідним еспрі, завжди з ноткою гарячого патріотизму, завжди виголошуваним в оксамитнім лагіднім тоні. Головно невсипущій праці Канцлера маємо завдячити, що довгі роки до другої світової війни ОУН могла черпати з матеріяльних засобів, зібраних серед жертвенного громадянства в ЗДА, Канаді, Арґентіні і Бразилії Коли каса ОУН пустіла

В. Лазовінський

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

Чи хочуть цього наші противники й вороги, чи ні, але ніхто не заперечить, що організований український націоналізм вже виплекав окремий, новий тип людини в найкращому розумінні й значенні цього слова.

Можуть собі наші вороги говорити, що націоналізм виховує «кровожадність», можуть наші противники гунявити про «нівелюючий вплив націоналістичного середовища, яке виховує тупого виконавця глупих наказів», але для кожного об'єктивного ясне, що організований націоналізм виховав тип українця самостійника й соборника, який загальноукраїнські інтереси ставить понад всякі інші земні справи. Цей новий українець визначаєтться також жертвенністю, відданістю загальній справі, дисциплінованістю, запалом і творчим горінням.

На шляху до цього великого осягу організований націоналізм мав великі можливості, які сам собі створив. Вистачить тільки усвідомити, що крім загальної атмосфери, в якій зростали його кадри, атмосфери горіння боротьбою, атмосфери чинних змагань чи підтримки їх, націоналізм розпоряджав бойовим орденом — Організацією Українських Націоналістів, але й рядами далеко ширшими, що охоплювали дійсно маси, рядами, в яких велась постійна, систематична виховна праця, в яких кожен міг в праці заправитись в високих чеснотах націоналіста. Маємо на увазі всю систему Націоналістичного Руху з усіми його громадськими, суспільними, культурними й освітніми організаціями, які проявили себе на кожньому відтинку життя української спільноти. Праця бо цих організацій — зовсім інша від праці й боротьби ОУН, але вона вирізняється тим же напруженням, тією ж мораллю, ведеться на тих самих ідеольогічних основах.

Ці саме не-політинчі організації й установи являють неоцінений скарб для українського загалу своєю виховною працею і силою своєї всеохоплюючої системи. І хоч ми далекі від того, щоб сказати, що тільки націоналісти можуть похвалитися осягами поширення самостійницьких та соборницьких ідеалів, але наглядні факти доводять, що ніде не зліквідовано так всяких регіоналізмів, як серед націо-

(Продовження на ст. 4-ій)

і коли приходили часи, в яких братія наша чайком в житті пробиватись мусіла, рятував ситуацію Канцлер своїм виїздом за океан, мобілізуючи в несподівано короткому часі матеріяльну поміч в поодиноких осередках українського поселення. Як знаменитий психолог, мав Покійний спеціяльно дар з'єднувати людей для ОУН, чи як добродіїв, чи як симпатиків, чи як кандидатів в члени. А вже непомильним був у доборі відповідної людини на певний пост, для певного завдання.

Був це всесторонній ум, високої особистої культури, перфектної товариської оглади, милої зовнішности з усміхненими очима, які блискавкою прошивали в моменті схвилювання. Був тривким стовпом ОУН, на який кожний завжди міг спертися, в повнім довір'ї і завжди міг на нього числити. Тому Покійний Вождь незвичайно цінив його і тому поставив поруч себе, як праву руку свою. За час моєї трилітньої співпраці з Покійним я зазнав стільки доказів дружнього відношення і зворушуючої відданости для Справи і для моєї особи, що задержав Канцлера на його пості аж до відходу його на рідні землі, літом 1941 року. Персональні зміни, які перевів я тоді і які диктовані були тодішньою внутрішньою ситуацією в ОУН, могли бути кривдними для Канцлера Грибівського. Він у своїй карності не підніс відносно своєї особи ні одного слова зауваження».

«Не щадило Провидіння Боже в моїм житті ударів, та одним з найважчих була громова вістка, що не стало в живих Канцлера Грибівського восени 1941 року в Житомирі, бо згинув Борець, який багато дав Україні й який своїми кваліфікаціями ще більше в спромозі був дати Їй на всіх постах, включно з постом державного канцлера.» (Андрій Мельник у Збірнику статтей у 25-ліття ОУН).

В Житомирі перед головним входом до Собору лежать дві сірі могили: могили Борців, які впали в час збройних визвольних змагань 1917-1921 рр. і могили Сціборського і Сеника-Грибівського. Два хрести, що вгрузлися в ці могили показують грізно та маєстатично на схід, на Київ. Вони вказують Україні, що вона має двох ворогів: зовнішніх грабіжників та своїх Каїнів-Козіїв. Ці могили будуть тавром прокляття для всіх українських братовбивців, а життя і героїчна смерть цих Лицарів будуть українській нації дороговказом до дальшої боротьби за виборення Самостійної Соборної Української Держави, а Їх світлі Постаті хай будуть символом завзяття і віри в нашу остаточну перемогу.

Вічна пам'ять незабутнім нашим Друзям — Миколі Сціборському та Омелянові Сеникові-Грибівському!

налістів. Де знайдете таку відсутність розрізняння людей по їх територіяльному походженні, чи церковно-релігійній приналежності, як серед націоналістів? Ці проблеми в націоналістичних формаціях не існують і цим націоналісти можуть заслужено гордитись.

Всі націоналісти — чи виховані в підпільній боротьбі, чи тільки в братній леґальній організації, чи ті, що прийшли на еміґрацію з повстанських загонів, чи ті, що народились в третьому поколінні в Канаді, чи в другому в Бразилії, чи в першому у Франції — мають спільне відчуття обов'язку, мають спільні ідеольогічні засади, спільний дух, спільні ідеали, спільні методи праці. Націоналістичний Рух творить одну велику родину й тому він суцільний і дисциплінований без ніяких судів, без в'язниць і без кари на горло. Все це сталося тільки завдяки вихованню і праці на спільній базі націоналістичної ідеольогії, спільної боротьби за один ідеал, ідеал найвищий: соборну й самостійну українську державу.

Коли це все було можливе без тісного зв'язку між націоналістичними суспільно-громадськими й культурно-освітніми організаціями, то які ж перспективи нових і великих осягів відкриваються на чужині тепер, коли ніщо не перешкоджає тісному зв'язку тих організацій між собою, коли вже сама техніка й поширення засобів комунікації сприяють якнайчастішій зустрічі людей і, то не тільки тих провідних, але й масового членства, нехай наразі тільки й спорадично!

Вже саме розселення української еміґрації по війні зробило дуже багато для вимішання нашого загалу, для взаємного пізнання і зрозуміння. Нехай були при тому такі чи інші зудари й непорозуміння — вони є невідмінними побічними явищами кожного великого процесу. Нехай тут і там були дрібні непорозуміння між поодинокими людьми, нехай навіть комусь здавалося, що «розчаровується», зустрівшись з другом, якого не бачилось колись і тому уявлялось його більш ідеальним. Нехай це все було, але факт залишається фактом: наступило злиття людей, що виростали в різних обставинах і наступило вирівняння різниць, зумовлених різними зовнішніми обставинами. Сьогодні вже вся полова «різниць» облетіла фундамент спільного ідеольогічного виховання виказався всеобіймаючим, всеоб'єднуючим.

Підпільники зустрілись з старими еміґрантами — зударився досвід і запал, романтизм і реалізм, але постала синтеза й повноцінність. Виховані у Франції націоналісти зустрілись зі старими націоналістами Канади, ЗДА, Арґентіни. Вони принесли европейський спосіб думання, европейські інтереси. Вони вростають в ґрунт, але залишається в зв'язку з Европою. Народжується за океаном новий тип думання, думання синтезою, що родиться з живого зв'язку, живого знайомлення з українцями різних країн чужини й різних частин України.

Вслід за цим прийшло почуття величі й масовости націоналістичної родини. Вона велика й всеобіймаюча. Вона чудова тим, що в своїй різноманітності вона захоплює своєю однотністю. Якщо до цього часу кожна націоналістична громадська організація бачила тільки себе в боротьбі, тільки з труднощами свого терену зі своєю проблематикою, то сьогодні все членство націоналістичних організацій у всьому вільному світі бачить суцільний комплекс нашої праці. І підсвідомо кожен шукає способу знайти спосіб торкнутись ліктя сусіда, сусіда, що живе тими самими думками й змагається за той же ідеал за тисяч миль, під іншим підсонням. Цей лікоть треба знайти, бо сусід потребує допомоги в боротьбі за національні цілі, за націоналістичний рівень боротьби. Ба — цей сусід може й нам дати допомогу своїм досвідом, своїми виявами праці.

Так народжується необхідність і нам — українцям на чужині жити й працювати великопростірними з'єднаннями, навчитись працювати великими масами, зводити до одного знаменника різнородність людей і місцевих інтересів в ім'я кращих осягів у праці для осягнення спільної мети. Так народжується усвідомлення необхідности жити світовим об'єднанням духово споріднених організацій.

Це нормальний і позитивний процес. Хто його не відчуває вже, той спізняється, аж сьогоднішнє темпо життя не терпить спізнень, бо сьогодні спізнення на частинку секунди викликає катастрофи, сьогодні нічого великого не твориться без своєчасного заплянування майбутнього.

Заокеанська еміґрація має інші завдання й можливості, европейська — інші. Але є площини, на яких можливе й конечне координування й з'єднування зусиль. Є проблеми, що турбують однаково українців у всіх країнах розлогої чужини.

Чи вдержання національної свідомости й її розбудова — не є однаковою проблемою в Канаді й Англії? Чи питання виховання й навчання народжених на чужині дітей не є тотожне в Бельгії й ЗДА? Чи небезпека асиміляції нашої ж молоді не є така ж у Венезуелі, як і у Франції? Чи питання байдужіння й свого роду охлявання еміґрантів не є те ж саме в Арґентіні, що й у Німеччині?

А коли так, то пощо витрачати енергію на шукання форм боротьби зі спільним лихом окремо в різних країнах? А коли так, то пощо витрачати силу на паралельні позитивні дії в різних країнах, коли можна собі взаємно допомогти й заощаджені сили віддати на нові завдання, яких перед нами бездонна глибина.

Де б не народилась українська дитина на чужині, то вона стає в обличчі однакових небезпек в моменті, як виходить за поріг рідної хати. Школа й вулиця, від яких не можна дитини ізолювати, яв-

ляє собою однакову небезпеку для національної свідомости дитини по обох боках океану. Мабуть нема країни, де ця небезпека менша. А якщо є то на їхнє щастя, яке незабаром скінчиться, скінчиться, коли ці країни станугь на вищому цивілізаційному щаблі.

Чи не ті самі проблеми ставить перед нами час коли наші діти йдуть у високі школи, починають знайомитись з чужинцями й з ними плянувати майбутнє, беручи собі чужу країну за зразок, якому нема чого протестувати?

Як боротись з цим лихом, коли не можна не посилати дитини до школи, коли не можна її не пускати на вулицю, коли не можна її позбавити товариства ровесників і, коли не можна їй відмовити права жити й шукати собі місця в житті країни, в якій вона народилась і виросла? Це питання переходить спроможності української еміґрації в якійсь одній країні. Для відповіді на це питання українці в кожній країні повинні дати те, що можуть спільними силами протиставитись загрозі. Спільними силами треба знайти спосіб, створити передумови протиставитись денаціоналізації, натискові чужого оточення.

В деяких відношеннях і всіх українських націоналістичних організаціях буде за мало. Для атракційности української культури, для атракційности такої сили, щоб українська культура могла протиставитись впливам чужої — треба зусилля всіх українців у вільному світі. Ніяке одне середовище не створить ні репрезентативного театру, ні фільму, ні літературних, ні наукових видань у відповідній кількості, ні не доб'ється визнання наших національних прав. А всяке справжнє координоване зусилля твориться на базі сильних і здисциплінованих складових середовищ. І з цієї точки погляду необхідне якнайшвидше з'єднання зусиль всіх націоналістичних організованих осередків і систем у всьому світі.

Можливостей для такого з'єднання всіх сил націоналістичних організацій у вільному світі — не бракує. Як же легко сконтактуватись організаціям шляхом листування поодиноких референтів по діловій лінії. Як легко наприклад узгіднити видавничі пляни, зміст імпрез, працю в школах і молодечих організаціях, беручи до уваги місцеві можливості. Але зовсім не виключений і особистий контакт. Врешті — решт можливо зустрічатись провідникам організацій бодай раз на кілька років. Але ще легше та й ще більше потрібно зустрічатись українцям молодим, тим, що виросли в різних країнах і тому мають різні способи думання. Чи дійсно не є можливим, щоб кількох молодих людей з-заокеану провели свої літні вакації наприклад на Курсі Громадського Активу УНЄ у Франції? Адже тисячі молодих американців приїзджають на літо до Европи, чому б не могли робити того українці, включаючи в свої оглядини Европи й два тижні побуту в українському середовищі? Невже не може кількох студентів приїхати до Европи на літо так, як при студіях на якомусь літньому університетському курсі взяти участь у Високошкільному Курсі Українознавства, що його рік-річно влаштовує УВО і ЦЕСУС?

Не маємо сумніву, що все це можливе, але знов же під умовою, що між зацікавленими буде тісний і частий контакт. В сьогоднішньому світі простір зменшився завдяки літакам і коли можна в ЗДА їхати триста миль на підвечірок над якесь озеро то можна приїхати до Европи на український курс, чи імпрезу. Треба тісного контакту, щоб зустріч цікавила обидві сторони.

Є велика перешкода — кошти. Европа — бідніша, Канада й ЗДА — багатші. А проте в них існує те саме питання відпадання людей від громадської й національної праці задля грошей, задля заробітку, забезпечення, добробуту, а то й люксусу. Але по одному і по другому боці океану є однакова тенденція витрачати гроші. Треба тільки узгіднити: як їх витрачати? Чи поїхати з Ню Йорку до Мантани, до Голливуду, чи до Парижу й Лондону, або Лювену й Мюнхену? Підрахуйте кілометри й ціну квитка, порівняйте кошти побуту й побачите, що справа не така страшна. А їдуть же наші люди і то літаками. Часи міняються й тільки своєчасно треба зорієнтуватись, що можна з тих змін використати для української справи.

Колись заокеанські країни були джерелом фондів для визвольної боротьби. І сьогодні, при збіднінні Европи, ці країни мусять цю ролю сповняти. Але сьогодні також інші речі можна робити за океаном і їх там треба робити. Не бракує речей, які зручніше робити в Европі. Є речі, які можна робити тільки спільно. Дискусія, конфронтація потреб — напевно дасть реальний і корисний для загальної справи плян. Націоналістичні організації мають всі дані якнайскоріше договоритись в справі розподілу завдань і з'єднання зусиль.

В цьому напрямку вже багато зроблено. Залишається тільки вперто й завзято продовжувати. Продовжувати з усім запалом і витривалістю, гідного націоналіста.

(Календар Альманах УНЄ у Франції на 1956 р.)

Д. Кир

ВКЛАД БУКОВИНИ У ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ УКРАЇНИ

(15-річчя Походу на Київ Буковинського Куреня)

Буковина, цей маленький закуток українських земель, вужча батьківщина Осипа-Юрія Федьковича, не проголошувала ніколи свеї державної самостійності, але завжди ділила активно долю цілості українських земель. З очами й серцем зверненим на Київ, українська Буковина творила власну історію, тільки як нероздільну цілість історії цілої України.

Так було за першої нашої визвольної війни в 1917-21 рр., коли сини Буковинської землі клали свої голови за Київ і Львів проголосивши 3-го листопада 1918 р. прилучення Буковини до української держави. А коли наїздник почав насильно заливати Буковину, то рештки її синів, ті, що залишилися вдома, тієї ж осені 1918 р. зі зброєю в руках боронили державну суверенність України на цій землі. Не було сили встоятись, але легенда крови, легенда любови до свого народу, тугою за власною державою й волею до боротьби залишилася в народі й насичувала нові генерації вогнем любови до свого народу, тугою за власною державою й волею до боротьби за краще завтра народу. І в час найбільшого гніту Буковина дихала повними грудьми і всією напругою своєї волі боронила свою національну душу й своє національне обличчя, щоб гідно й гордо стати колись перед маєстат української держави. І наперекір тим, що називали буковинців «румунами, які забули свою мову» — буковинський українець рік-річно святкував урочисто день Пророка України, рік-річно відвідував могилу свойого національного будителя Осипа-Юрія Федьковича, рік-річно приносив свій поклін тіням своїх героїв, а щоденно кував свою долю й гартував свою душу до грядучих подій. За те буковинські сини й доньки поневірялись по ворожих тюрмах, за те терпіли вони найбільший гніт, за те щоденне життя їх було шляхом Голгофти. Але вони не заломлювались, не зневірялися.

Буковина не знала непримиримих антагонізмів хоробливої нетерпимости, бо Буковина це наче велика одна родина, в якій майже всі її члени знають себе. Чиста- як кришталь селянська душа буковинського українця. Буковина — це селянська країна, включно з її інтелігенцією, яка майже в цілості вийшла зпід селянської стріхи — не здібна була на братні чвари, на нездорове й неперебірчиве поборювання себе.

Тому національно здорова й політично нероз'єднана, ввійшла українська Буковина в другу світову війну. В хвилину вибуху німецько-московської війни Буковина була наставлена духово і проти румунів, і большевиків і німців.

За короткий час перебування московських большевиків на Буковині майже вся українська інтелігенція та активніші круги селянства й робітництва опинилисмя або за гратами, або десь на далекому московському засланні. Інша частина або виеміґрувала, або жила в підпіллі й підготовлялася до грядущих революційних подій. І з хвилиною початку московсько-німецької війни ціла Буковина, підпілля й оставше селянство й робітництво перетворилися в кипущий вулькан, готовий кожної хвилини до вибуху. Осередком найбільшого кипіння було буковинське підгір'я та взагалі гірська смуга, де було легше оранізуватися й підготовлятися до чину. І якраз тут московсько-большевицькі банди відчули найбільше на собі, підчас відвороту, народній гнів. Українські націоналісти, що мали в цих околицях найсильніші свої організаційні гнізда, очолили народній зрив і організованою рукою кермували ним. До майже правильних боїв дійшло з відступаючим ворогом, особливо в околицях Вижниці-Вашківці-Станівці. Гуцульським повстанцям вдалося навіть захопити тут дещо зброї, деякі обози, коні та різний інший воєнний матеріял

Операціями на лінії Вашківці-Станівці керував Василь (псевдо), а на лінії Вижниччини гімназіяльна учениця Хмара (псевдо) — член ОУН. У висліді цієї повстанчої акції вся влада в цих околицях опинилася в українських руках. Повстанський провід проголосив прилучення Буковини до материка України і свою владу виконували буковинці в імені майбутньої Української Держави.

Так само буковинський повстанський провід поставив збройний опір і наступаючим румунським військам та примусив їх силою, бодай на короткий час, рахуватися з приявністю української влади на цих корінних українських землях. На ратушах повівали українські державні прапори, символи волі. З поневоленого, український буковинець ставав державником, свідомим свого завдання і мети.

Дух національного зриву обняв і решту Буковини. Перекинувся він і на столицю Буковини, на Чернівці, де міщани стали до вільного життя. До будо-

ви цього життя, навіть коли б за нього треба було в майбутньому заплатити кров'ю, стала ціла Буковина. Українські націоналісти хотіли перевести могутню державницьку демонстрацію, яка мала поглибити в буковинських масах тугу за відродженням української державності й соборницької самостійности, показати народові на практиці, бодай протягом короткого часу, як істотно українська держава відрізнялася в своїх турботах про український нарід від влади окупантської. По-друге, лише в умовах забезпечення за собою влади, бодай на короткий час, українські націоналісти могли забезпечити швидким темпом свіжих, не знаних поліції підпільників, законспірувати їх і забезпечити їм можливість діяння в такій провінції, як Буковина, діяння навіть в умовах найжорстокішого терору, що мав прийти. Основні розконспіровані кадри революціонерів плянувалося вивести на Наддніпрянщину, як так потребувала тоді збільшення націоналістичного активу. Всі ці завдання як відомо, в основному вдалося виконати.

Українська влада існувала три тижні після відходу большевиків. Відтак румунські правителі рішили за намовою німецьких спільників і піддержані ними, знищити й приборкати українське населення і повернути в стан неволі цю українську землю.

Почалися арешти, розстріли та підступні вбивства. Як спротив проти насилля, розгорілися масові демонстраційні виступи. Особливих розмірів набрали ці демонстрації в Заставеччині, на самій півночі Буковини, і в цих демонстраціях, що перетворювалися в збройний опір, знов зрошено кров'ю український визвольний прапор. Похорони вбитих національних бойовиків перетворилися в дійсні національні здвиги, що приневолювало ставати обережними і всемогутніх ще тоді загарбників. Найбільшою такою революційною маніфестацією були похорони провідника заставнецької округи, члена ОУН, Звіздн.

Далі відбулися масові арешти в чернівській окрузі та в самих Чернівцях. Лють і садизм ворога не мали меж. Почався пляновий відступ пробойовиків на ширші простори українських земель. Перші відтягнулися з кінцем липня 1941 р. на Галичину повстанці з Вижнеччини. З ними перейшло самочинно багато селян. Почав формуватися т. зв. Буковинський курінь. До цього куріня прилучилися пізніше ті, що вийшли з чернівської та заставнецької округ. Похід із Чернівців вирушив дня 2-го серпня 1941 р. і прямував на Снятин, де перейшов кордон на Галичину. По дорозі до цього походу долучилися цілі гуртки селян — парубків, дівчат і навіть старших віком людей — і разом прямували назустріч незнаному, з одним бажанням: дати всі свої сили, а в разі потреби й життя, за кращу долю України.

В Галичині вся ця група розділилася на дві частині, одна пішла на Львів і поставилася там до розпорядимости Проводу, а друга т. зв. Буковинський Курінь, вирушила походом на Київ. Більша частина тих, що виїхали на Львів, були між іншими також спрямовані на Київ.

Першим етапом Буковинського Куреня була Городенка. Тут долучилася до Куреня велика група буковинських українців, які згуртувалися були в околиці Коломиї. Відси вирушив похід на Камянець Подільський. Всі села, якими йшов похід, ставилися дуже прихильно до своїх буковинських братів і допомагали їм, чим могли. Люди з Куреня були зле одягнені, часом босі. Багаті вони були тільки любов'ю до України й рішучістю стояти в перших рядах борців за українську свободу. Ішли вони в напрямі золотоверхого Києва, не знаючи, яка доля їх там жде. Кожне село несло свій жовто-блакитний прапор із тризубом. На чолі походу ішли піхотинці, за ними тягся обоз, а на самих задах кінна охорона. На чолі походу ішли Сокіл і Василь (псевда).

Почавши від Камянця-Подільського, всюди лишалися гуртки людей, щоб освідомлювати й організувати населення до збройного чину за суверенність українських земель. Ідеї українського революційного націоналізму давали дальші свої плоди й ставали на історичну пробу. За Закарпаттям, маленька Буковина несла свою жертву за свободу батьківщини. Вони кров'ю своїх найкращих синів насичували зміст українських націоналістичних ідей. Не загарбництво й насилля стояли на їх нових прапорах, але воля й слава рідного народу.

Дальший маршрут походу: Бар, Жмеринка. Вінниця. У Жмеринці затримався похід один місяць, а звідти більша частина виїхала поїздом до Києва. Інші вже звідси дістали певні доручення й розлилися по всіх українських землях. Доля цих людей була різна. Із тих, які залишилися на Поділлі мало хто остався живим. У Вінниці вмерла на туберкульозу Хмара — молоде життя не витримало тортур московської тюрми й труднощів підпільника-революціонера. Згинув Тиміш (псевдо), а Богун і Буревій (псевда) пропали безслідно. Десятки інших безіменних героїв, наклали тут своїм життям — ніхто не знає ще ні їх імен, ні місця їхнього останнього спочинку. Українська земля прийняла їх у свої обійми.

Із тих, які виїхали на Київ, частина залишилася в столиці України, а решта була перекинута на працю в околиці Білої Церкви, Чернігова, Харкова, Дніпропетровська, Сталіна й ін.

Підчас арештів і розстрілів у Києві в січні 1942 р. гинуть з руки німецького загарбника: Марія - Гузар Чемеринська, дві сестри Суховерські та їх стриєчний брат Ґеньо Суховерський, Юрій Дідів, Теофіль Панчук, Керський, Коцур, Созонтій Пиндуляк, багато селян і робітників та ціла низка незна-

В. Гайвас

БАГАТО ГАЛАСУ ЗНЕЧЕВ'Я

З останніми змінами в Большевії попущено теж контролю поштових зв'язків з родинами, що закордоном. Те, що було злочином за Сталіна й на що майже ніхто не важився, стає сьогодні масовим явищем. Сотні і тисячі родин пишуть звідтам за кордон до своїх рідних і знайомих. На момент може здаватися, що нарешті й большевики стають більше людяними, зачинають розуміти прості людські потреби й мовчки годяться на те, що завжди й усюди було зовсім самозрозуміле. Поряд листів, якими наші еміґранти обмінюються зі своїми близькими в краю, вони висилають теж за залізну заслону пакунки. Останнім часом висилання пакунків поширилося надзвичайно, не диво, що справа ця стала одною з найпопулярніших тем в розмовах. Підхопила цю тему теж наша преса. Преса накинулася на підступність большевиків й настирливо остерігає висилаючих перед їхніми поступками. Не зважаючи на те, ті, що висилали, вислухали накликів своєї преси, перестали звертати увагу на виступи різних доповідачів — бо й ті останнім часом навіть у найповажніших доповідях зачіпають питання висилки пакунків на Батьківщину — і роблять своє далі.

Виростає отак прямо проблема, яка вимагає, щоб їй приглянутися основно, спокійно, відкинувши на бік агітаційний шум, щоб зважити всі «за» і «проти». Тимбільше треба це розважити, що, як показує досвід, люди пакунки посилатимуть далі. Відразу мусимо вказати на те, що з людського боку зовсім зрозуміле, що дочка чи син висилають старенькій матері, яка доживає своїх останніх літ, брат братові, чи сестра сестрі. А чи може бути йнакше? Коли ви дістанете листа, в якому прочитаєте (цитую дослівно з одного з останніх листів, що їх мені доводилося читати): «... Я маю той город, що коло дому і то не всьой і з того треба жити... так що мені зовсім тяжко і зле самій бути... нема на чім жити й нема сили того усього доконати...» (Правопис оригіналу). Коли ви прочитаєте такі стрічки від старої жінки, якої чоловік рештки своїх років перемучився в Сибірі, а могила сина в невідомій закутині української землі, то, не зважаючи на накликування з усіх боків, ви таки пакунок вишлете. Або коли вам напише найближча вам особа: «Твій пакунок поміг мені перебути останнього півроку», — то теж вишлете черговий пакунок, не зважаючи на агітацію проти висилання. Значить, не слід покладатися на протизаходи проти висилки, які й так ніякої цілі не осягнуть, а краще на холодно і з розумом, а не з патосом розглянути цілу справу, щоб виявити, які загрози й небезпеки вона в собі криє та щоб допомогти людям уникнути їх. А є тих загроз немало.

Серед замітів проти висилки видвигено між іншими: а) наші контакти з рідними на батьківщині виставляють їх на найбільші загрози з боку большевиків, навіть на небезпеку смерти; б) висилаючи листи й пакунки до СССР, ми прозраджуємо большевицьким органам свої адреси у вільному світі; плаченими митами й іншими оплатами ми даємо большевикам змогу здобувати в величезних сумах такі потрібні для них долярові девізи.

Пригляньмося тим трьом головним закидам по черві.

В большевицькій традиції є не лише тримати в якнайдокладнішій евіденції всіх, що мають яких небудь родичів чи близьких за кордоном, але й

ВКЛАД БУКОВИНИ У ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ УКРАЇНИ

них ще нам студентів і взагалі буковинської інтелігенції. В Полтаві гине від німецької кулі Мойсюк, в Чернігові пропав Грім (псевдо), а в Білій Церкві Вернигора. З рук большевицьких партизанів гине Іскра (псевдо), один із найкращих молодих бойовиків.

Підчас другої хвилі арештів в лютому 1942 р. гинуть Бурлик, Роман Якубович, Лис, Мороз (псевда). В Миколаєві гинуть проф. Богдан Сірецький, проф. Володимир Антонюк, студ. філософії Баранецький, правник Малярчук і інші.

Взагалі з Буковинського Куреня мало хто залишився живий. Недобитки пішли або в партизанку, або приховалися в глибоке підпілля і звідси продовжували боротьбу за свободу й славу України.

Це був один із вкладів Буковини у визвольну боротьбу України. Маленька українська земля принесла неспівмірно великі жертви: тисячі вбитих, а десятки тисяч тиняються сьогодні по цілому світі. Вони готові на нову боротьбу й нові жертви.

Багато з тих, що не виїхали в «Україну далеку» — або наклали головами на Буковині, або опинилися в румунських тюрмах. Румунська влада інсценізувала процес на Буковині й багатьох позасуджувала на довгі роки тюрми.

Сьогодні Буковина разом із усіма іншими українськими землями ввійшла в нову фазу своєї мартирології. Віримо, що й на цьому етапі, вона покажеться на висоті своїх завдань.

слідкувати за ними. Тимбільше, коли ті особи одержують зв'язки зі закордоном. В сталінській епосі це була вистарчаюча підстава до арешту, довгорічного присуду на тюрму, сибірський табор, чи навіть смерть. Сьогодні большевики змінили своє поступування. Вони стали еластичніші, меткіші, більше небезпечні. Вони напевно не менше мають на оці таких людей, як це мало місце передтим, але тепер вони не вдаряють по них на сліпо. І цей аргумент промовляє за скрайною обережністю в контактах. То значить, щоб писати листи й висилати пакунки тільки до таких осіб, що не можуть бути саме тепер небезпечні для большевиків, тобто до людей старших людей, що доживають свого віку, або з інших причин не є виставлені під удар. Так само до людей, які виразно просять, щоб їм допомогти. Такі самі здебільшого знають, чи їм щось з того приводу грозить, чи ні. Та при цьому слід сказати, що в умовинах війни й вони були б виставлені на найдальшейдучі небезпеки, на большевицькі жорстокості. Очевидна річ, що в листах до них, ми не маємо що вести противобольшевицьку пропаганду, бо вони самі найкраще знають всі тяжкості життя під большевиками і не слід їх виставляти під удар. Отак виглядає справа з першим аргументом. Значить він диктує якнайдалі посунену обережність і продуманість у контактах.

Аргумент другий, скажім це одверто, компромітує нас. Невже ж ми тут у вільному світі боїмося большевиків? Невже ж нам страшно, коли вони довідуються наші адреси? Невже ж у нас направду так розвинене почуття безсили й безвартости, що й тут ми тремтимо перед ними? Соромно, таке взагалі висувати. А будуть вони висилати агітаційну літературу? Хай висилають цілими тонами, ми її вагу знаємо і в наших смітниках завжди знайдеться доволі місця для неї.

Третій аргумент, найскладніший, найбільше, скажім, надуманий і має всі властивості річевого аргументу. Ця «пакункова кампанія — копальня золота для большевиків». Цим аргументом треба зайнятися основніше. Насамперед отак сформулований він підсуває враження, що це большевики видумали «пакункову кампанію», а ми тільки, як звичайно «темна маса», далася заплутати ними і поневільно за ними йдемо. А випливає така постава з підсвідомого, але нічим не обгрунтованого переконання у всесильності большевиків. Нібито вони такі хитрі, такі гнучкі, такі пляновики, що завжди щось такого встружуть, що ми їхніми жертвами таки мусимо стати. А воно далеко не так.

Большевики хитрі, але не на стільки, щоб цілий світ завжди водити за носа. Та й на пакунки вони не погодилися не лише тому, що це їм вигідно, але й тому що в силу змінених умовин з СССР вони є під постійно зростаючим тиском людської маси і мусять поступатися, маневрувати, шукати нових доріг до осягнення старих цілей. Нам на оправдання треба сказати, що цей третій аргумент піднесений останньо поважною американською пресою. Заки перейдемо до його річевої оцінки, хочемо кількома словами зупинитися над «совєтознавчими» інформаціями й коментарями американської преси. Фактом є, що та преса посідає найбільше того рода інформацій. Їх збирають запопадливо з типовою американцям діловістю. Але коли йдеться про коментування зібраних інформацій, то та преса виявляє зчаста розгубленість і непорадність. Для характеристики подамо хочби тільки один факт. Найбільший щоденник американського континенту, «Ню Йорк Таймс», у свому виданні з 10. травня ц. р. пише в свому коментарі до подій в Польщі, що польські комуністи нагло були змушені зайняти прихильну позицію до Армії Крайової і її бійців, що «під пресією критицизму і питань в польському парляменті варшавський уряд був змушений змінити на корисне своє публічне відношення до колишніх бійців АК». Якщо так, то це був би направду дуже великий перелам в політиці польських комуністів і їх величезний відступ. Бо ж бійці АК це квіт польської патріотичної молоді, а сама АК відіграла в польському житті другої світової війни ролю ще значнішу, як наша УПА.

Отже як є на речі? Читаючи далі той сам «Ню Йорк Таймс» знаходимо цитату з артикулу в польському офіціозі комуністичної теорії — «Нове Дроґі», — яка послужила американському авторові до вищенаведених оптимістичних висновків. Ось ця цитата: «... Ми повинні рішуче й спокійно різничкувати між бійцями АК, які заслуговують на всі громадянські права й їхніми провідниками й конспіраторами проти влади народу» (читай комуністичної влади). Отже — отже виходить щось протилежне, як знайшов американський коментатор. По перше це одна з найстарших і найбільше цинічних большевицьких пісеньок «низи табору, що є проти комунізму є добрі, а тільки їх провід треба усунути» — значить стара й до сьогодні свіжа засада «діли й пануй», — по друге, коли хтось з низовиків піде на таку комуністичну «великодушність», то не счується, як стане повільним і сліпим знаряддям і виконавцем найгірших большевицьких замислів.

Ми навмисне навели цей приклад, щоб зразу поставити в правильному світлі різні — не всі — відклики на голоси іншої, нераз дуже поважної, преси. На нашу думку большевицькі впливи з митних оплат за висилані нами посилки та з інших оплат, хоч дуже великі, не можуть в ніякому разі відіграти тої великої фінансової ролі, що їм приписала частина української преси, ані тимбільше самі ці мотиви не були підставою для нової большевицької

політики мовчаливого дозволу й сприяння «пакунковій акції». У відношенні до величезного большевицького бюджету «пакунковий гарач» є незначною сумою, а з другого боку немає найменших даних припускати, що большевики відчували якийнебудь брак золота й девіз та й в той спосіб намагалися вирівнати той брак.

Значить — «пакункова акція» є тільки одним з елементів загальної на велику скалю закроєної большевицької політичної офензиви. Роззухвалені пасивністю й безпомічністю Заходу, його повним браком зрозуміння й достусування до розвитку подій у світі, большевики рискують усі форми акції. Вони не лише допускають листи, пакунки, вони звільняють сотні людей з таборів, поважну кількість випускають за кордон, вони організують масові виїзди своїх громадян за кордон СССР. Вони рискують, що протидії, активні й продумані протидії Заходу, можуть нанести їм в тих їх починах необчислимі шкоди, але йдуть вони на те, як кожна система, що пре вперід, що хоче нових завоювань, здобутків. І на нашу думку наша відповідь повинна бути зовсім непасивна, ми в ніякому разі не повинні вдоволитися здоровим матюком під адресою большевиків — хоч ті їм дуже належаться, — але використати всі щілини для протидії. Тоді большевицький «вкалькульований риск» стане для них таки реальним болючим риском. Інакше наш галас тільки обдурює нас, мовляв ми щось робимо, ставляємо, «займаємо позиції», а їм, нашим смертельним ворогам і ворогам цілого вільного світу, ніяких шкід не принесе.

С. Підкова

ТРАГЕДІЯ "КАНАДІЙСЬКОЇ КОМУНИ"

Є люди, що доки не побачать крови, не повірять фактам. Їм важко відчути голос справедливости серед вигуків збуджених партій. Вони фанатично засліплені і вірять лише в одну партію — комуністичну. Їх не переконаєш добрим словом, і зрозуміють вони тоді лише, як відчуть на собі власну трагедію. Ідучі на принадні комуністичні гасла, вони тоді наступають собі на власне горло і гинуть. Таку саме погибіль зазнали на собі й канадійські комунарі, що прибули з-за океану на, так би мовити, «квітучу» соціялістичну Україну.

А факт досить прикрий і вартий того, щоб його тепер нагадати декому із заокеанських українців, запоморочених совєтською пропагандою про повернення «на родіну».

Це було за часів примусової колективізації в Україні. Відомий канадійський комуніст і письменник М. Ірчан, став тоді одним із провідних фундаторів в організації канадійської комуни в Україні.

Під впливом совєтської пропаганди канадійці розпродують на місцях все своє нерухоме майно, залишають здобуте важкою працею добро, зриваються з осілих гнізд і їдуть на совєтську Україну творити собі «щасливу» комуну.

Серед чудових краєвидів Кіровоградського району в одному із колишніх поміщицьких маєтків відвели під комуну великі будівлі й багату землю. Було також все враховано й підготовлене щодо зустрічі заокеанських побратимів. На головному в'їзді до маєтку було побудовано тріюмфальну арку, на якій висіло величезне полотнище з назвою: «Канадійська комуна».

Канадійці прибули, на подив усім, із своїми тракторами, сільсько-господарчим реманентом, посівним матеріялом, мали своїх фахівців і, навіть власні особові авта.

Можите собі уявити, яким це дивом виглядало серед убогих і обшарпаних місцевих колгоспників? Але, як завжди в подібних випадках, без пропаганди не обійшлося. Гостей урочисто вітали палкими й зворушливими промовами і бажали всього найкращого на новій «квітуїчій» батьківщині.

Кидався в вічі разючий контраст: канадійські селяни були в капелюхах, краватках і навіть з власними автами!

На трибуні один по одному виступали промовці. Нарешті слово надали представникові від колгоспу, колишньому комнезамівцеві. Яким жалюгідним і убогим виглядав він, цей «представник», супроти канадійців!

Він голосно промовляв до колгоспників, вказував рукою на канадійців, з прихованою глузливістю підкреслював їхні капелюхи та вбрання і в противагу їм виставляв полатані полотняні вбрання місцевих селян. В його промові зароджувався сумнів: Хто це — буржуї, чи може дійсно отакими виглядають всі канадійські селяни? Так чому ж тоді вони сюди приїхали?

У натовпі почувся сміх. Хтось із комуністів сіпнув «нетактовного» промовця за рукав і шепнув на вухо, що так не можна говорити. Ображений промовець ураз виправдався перед натовпом:

— Товариші, мені ось підсказують, що так не можна говорити... А мені що? Я можу й замовкну-

ти. . .

Так виплів на поверхню перший неприємний інцидент.

Минали роки. «Канадійська комуна» зажила своїм окремішнім життям. В районі канадійці користувалися різними пільгами: їх не обкладали високими податками, як це було з місцевими колгоспами, і тому вони мали в себе всього вдосталь. Господарство комуни велося зразково, і влада виставляла їх за приклад колгоспам. Таким чином між комунарами і колгоспами утворював внутрішній прихований антагонізм.

В 1933 році комуна не зазнала на собі кошмарного голоду, який так дошкульно зазнали на собі місцеві колгоспи. У висліді того стався трагічний факт: голодні й пухлі колгоспники з усіх довколішніх осель сповзалися до комуни з простягненими руками жебраючи собі шматочок хліба.

Пухлі, з великими животами, жебрачили малі діти, убогі, напівбожевільні матері й батьки. Комунарі щедро давали допомогу бідним голодуючим, але від тої щедрости, люди, що з жадоби наїдалися вдосталь відразу вмирали тут же під тріюмфальною аркою. Спеціяльно виділені бригади «гробокопателів» з колгоспів підбирали усюди трупи. Жертви зростали щодня. Колись заможній і розкішний район тепер вимірав на суцільно.

Так минув для українців незабутній тисяча дев'ятсот.... проклятий рік! Вимерлі українські оселі почали заселюватися з півночі росіянами.

Якось трапилось, що тими теренами проїздив тодішній наркозем УССР. Він побачив разючий і шкідливий контраст між комунарами і колгоспами. Після того над комуною несподівано нависла чорна хмара. . . Частину передових комунарів поступово виарештовано, як «ворогів народу».

«Канадійській комуні» було потім запропоновано в увічливій формі переїхати «на кращі землі» до ... Сибіру. Тоді саме дехто з розчарованих канадійців спохватився й забажав повернутися назад до Канади. Советська влада «охоче» пішла їм на зустріч... Комуну перевезли кудись у невідомі обійми Сибіру і невідомо, що з ними сталося в глибоких надрах республіки. Чутки про них завмерли, як і сама комуна.

Чи ж потрапили назад до Канади ті, що зголосилися покинути комуністичний «рай»?

Якщо так, то нехай вони тепер заберуть своє слово, щоб розповісти світові про «квітучу і щасливу» УССР. А може вони замість Канади потрапили на Воркуту чи Колиму — до справжньої комуни в оригіналі? Хто його знає, що з ними сталося.

Сам Мирослав Ірчан, що колись так заповзято брався творити в Україні канадійські комуни, був заарештований і згодом загинув в катакомбах ОГПУ — НКВД.

Майно тієї комуни геть розібрали місцеві колгоспи, і все було зруйноване й знищене. І лише лишилася на тріюмфальній арці вилиняла назва на полотнищі: «Канадійська комуна».

Щось більше року та арка з транспорантом ніби на глум висіла над руїнами і нагадувала собою ніби надгробну епітафі по загиблим без вісти канадійським комунарам.

***

НАДЗВИЧАЙНА КРАЙОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УНО КАНАДИ

У днях від 19 до 21 травня, у місті Торонто, відбулась адзвичайна Крайова Конференція Українського Національного Об'єднання і Братніх Організацій (УСГ, ОУК і МУН). Сесії відбувались у залях Українського Національного Дому. Відкрив сесію п. Василь Гультай, голова КЕ УНО, а переводив п. Ярослав Білак із Торонто, предсідник конференційної президії, до якої входили теж пані Стефанія Савчук із Торонта, д-р М. Суховерський із Едмонтону, д-р Дякунчак із Вінніпеґу, Михайло Шарик із Зт. Кетеринс та о. Хабурський із Торонта. Секретарювали — д-р С. Дершко з Саскатуну і Богдан Климаш із Вінніпеґу. Це була вісімнадцята конференція за 24 роки існування.

Конференційні ділові сесії відбувались у присутності коло 300 делеґатів і гостей. Делеґати були з усіх усюдів Канади і від усіх організацій, що входять у систему УНО Канади. Приємно вражала чисельна участь молоді з МУН. Між почесними гостями були інж. Осип Бойдуник, член ПУН із Европи, і п. В. Різник, представник ОДВУ із ЗДА.

Надзвичайна конференція була скликана в цілі деяких змін і доповнень стату й правильника та кращої координації діяльности організацій у системі УНО Канади. В результаті нарад конференція наділила рівнорядним статусом усі чотири організації — УНО, УСГ, ОУК і МУН, а для координації їхньої діяльности, встановила спільну президію з сімох виборних осіб на чолі з президентом, до якої входять автоматично голови крайових екзекутив цих організацій. Офіційна назва — «Президія Українського Національного Об'єднання Канади». Її вибі-

рають делегати всіх організацій у системі УНО Канади на спільному Крайовому З'їзді, що має бути скликуваний що чотири роки. Кожна з чотирьох організації відбуває свою конференцію окремо, як це було й досі.

Визнаючи заслуги колишнього довголітнього голови УНО, інж. Володимира Коссара, конференція наділила його титулом почесного президента Президії УНО Канади. Вибрані до Президії: п. Василь Гультай із Торонта — президент, Микола Плавюк із Гемилтону — віцепрезидент, Ярослав Білак із Торонта — секретар, д-р М. Суховерський з Едмонтону і д-р Ст. Дершко з Саскатуну — члени, Юрій Карманін із Торонто і Богдан Зелений із Виндсору — заступники членів. Автоматично ввійшли до Президії: Петро Божок із Бронті, Онт., голова КЕ УНО, Ів. Носик із Торонта, голова ГУ УСГ, пані Степанія Савчук із Торонта, голова ЦУ ОУК і Володимир Климків із Вінніпегу, голова ЦУ МУН. Контрольна Комісія: Гнат Поворозняк із Гемилтону — голова, д-р Т. К. Павличенко з Саскатуну, М. Геврик із Вінніпегу, пані К. Яворська з Виндсору, О. Шестовський з Ошави, заступники — Ст. Шах і Вол. Несторовський — оба з Торонто.

До КЕ УНО ввійшли: Петро Божок — голова, Василь Гладун із Торонта — перший заступник, Онуфрій Максимів із Торонта — другий заступник, Євген Мастикаш із Торонта — секретар, Яків Масливець із Торонта — скарбник, інж. Вол. Косса, Ст. Паладійчук і М. Погорецький — члени КЕ, а їхні заступники — П. Захаркевич із Монтреалу і Ст. Никільчук із Содбури, Онт. Контрольна Комісія: Михайло Шарик із Ст. Кетеринс, Евстахій Василишин із Монтреалу, Василь Музика з Гемилтону, д-р Павло Маценко з Вінніпегу і д-р Зенон Книш із Торонта.

Поза ухвалами і резолюціями у зв'язку із змінами й доповненнями статуту і правильника, Конференція ухвалила низку загальних резолюцій. В першу чергу підкреслено, що УНО є «загально-національною суспільною організацією в Канаді, яка об'єднує всіх українців без огляду на місце народження, віровизнання і соціяльний стан» та що «УНО є незалежною українською канадійською организацією і не підлягає ніякій політичній партії чи групі в Канаді і поза Канадою».

Завдання УНО, як сказано в резолюціях, — «скріплювати українську національну громаду як один із складових чинників Канади і виявляти живу діяльність у всіх галузях і ділянках канадійського життя», також «вдержувати духові й культурні вартості української національної громади і вкладати їх у духово-культурну ділянку Канади» і «інформувати неукраїнське окруження про проблематику українського народу й здобувати його прихильність для визволення України, що є в інтересі так України, як і Канади». В одній резолюції зазначено, що УНО Канади буде далі «помагати морально, політично й матеріяльно українському народові вибороти суверенну українську державу на українських землях, спираючись на ідеологічні засади українського націоналізму».

Розглянувши теперішню українську політичну дійсність, Надзвичайна конференція УНО Канади, у своїх резолюціях, підкреслила конечність базувати визвольну боротьбу українського народу на його власні сили, консолідувати в сучасну пору ці сили довкола Української Національної Ради» і «не йти на ніяку співпрацю ані угоду з чинниками, що не враховують інтересів українського народу або ворожо наставлені до української суверенної державности». Конференція одобрила спроби ОУН оздоровити Державний Центр та осудила затвердження ним проекту Паризького Бльоку «про співпрацю народів СССР з центром російських політичних організацій, що спричинило уступлення провідних чинників Української Національної Ради і викликало кризу в Державному Центрі УНР». Висловлено побажання до президента УНР «вжити рішучих заходів для ліквідації неладу, який запанував у Держ. Центрі УНР».

Окремою резолюцією Конференція передала привіт канадійському губернаторові Винсентові Мессі і федеральному прем'єрові Л. Сен Лоранові, президентові УНР д-рові С. Витвицькому, голові ПУН полк. Андрієві Мельникові та українському народові, зокрема бойовикам у підпіллі, що змагаються за волю України.

У п'ятницю ввечорі місцева філія УНО і БО влаштували забаву - прийняття в УНДомі в честь делегатів і гостей, що прибули на конференцію.

В суботу ввечорі в Концертовій Залі Йорк Готел відбувся конференційний бенкет при участі понад 300 делегатів і гостей. Між почесними гістьми, яких було кількадесять, був мейор міста Торонта Натан Филипс, сенатор Робак, кілька торонтських послів федерального парляменту, наші федеральні посли Ів. Дікур, Федір Заплітний і Михайло Стар-Старчевський, інж. О. Бойдуник, український гр. кат. канонік П. Каменецький, греко-православний протоєрей П. Самець, представники місцевих світських, професійних і ділових кол. Мейор Филипс вітав конференцію від міста Торонто.

Головним промовцем був Люї Рене Бодуен, спікер федерального парляменту. У своїй довшій промові на тему канадійської парляментарної системи п. Бодуен також навів аналогію між французькими і українськими канадійцями. Між іншим він сказав: «Ніхто з моєї сім'ї або свояків ніколи не був у Франції, звідкіля походить наш рід. Але впродовж років ми втримуємо свою мову, традицію і звичаї. Коли в часі минулої війни прийшла вістка про у-

падок Франції, несказанна жалоба охопила нас. Французькі канадійці т мерикнці відчули жахливий удар. Думаю, що можу розуміти ваші погляди та прагнення у справі визволення вашої рідної країни, з якої виводите свій рід. Ми всі прагнемо вільного й мирного світу. Всі бажаємо остатись вільними. Всі ми знаємо, що визволення народів, які ще поневолені, зміцнило б теж нашу власну свободу. Незважаючи на численні труднощі, намагаєтесь втримати рідну мову й традиції й за це висловлюю своє найглибше признання для вас».

В неділю ввечорі у великій залі УНДому відбувся прегарний конференційний концерт, влаштований місцевими силами. Михайло Орихівський, колишній організатор МУН, виголосив річеву доповідь про конечність розбудови українських молодечих організацій.

Рівночасно з Надзвичайною конференцією УНО відбувся Звиайнийч Крайовий З'їзд Української Стрілецької Громади. Вибрано нову Гол. Управу, до якої ввійшли: Іван Носик із Торонта — голова, д-р Юрій Дякунчак із Вінніпеґу, д-р Микола Сухоховерський з Едмонтону і інж. Юліян Темник із Торонта — містоголови, інж. Михайло Селешко — секретар, Степан Теребуш із Торонта — скарбник і Богдан Зелений з Виндзору — член ГУ. Провірна Комісія: В. Стангрет із Зах. Торонта, Петро Браєр із Торонта і Дмитро Ріпак із Вінніпеґу.

Звіти управи виявили великий розвиток організації в кількох минулих ділових роках. Головним осідком ГУ УСГ відтепер буде місто Торонто. Досі цим осідком був Вінніпеґ.

***

Павлина Різник

ПЕРЕД ЮВІЛЕЙНИМ З'ЇЗДОМ УЗХ

В час Свята Праці, 1., 2., і 3-го вересня 1956 р., Український Золотий Хрест врочисто відзначуватиме 25-річчя своєї відповідальної й важкої діяльности. Двадцять п'ять років то таки поважний шмат часу. Скільки в ньому було мрій і надій, скільки в ньому різнородного змісту, скільки радісних подій і успішних акцій, скільки різних неуспіхів і клопотів. І ми свідомі того, що ще дуже багато можна було зробити й ще дуже багато полишалося невиконаним, але вклад Головної Управи, всіх наших численних відділів і членства. позначився й на розвиткові цілої нашої еміграції й її здобутків.

Ідея створення Українського Червоного Хреста в ЗДА жевріла в серцях маленької горстки медсестер і членів Українського Червоного Хреста в Україні, що опинилися в Ню Йорку по невдачній спробі відновлення української державности. Аж коли Організація Державного Відродження України скріпилася в ЗДА й почала чимраз більше надавати печать свого духа й відділовувати на всі ділянки еміґраційного життя, тоді передове жіноцтво ОДВУ рішило зреалізувати ту мрію створення Українського Червоного Хреста. І вона стала дійсністю! Почав діяти УЧХ ОДВУ. І через кілька років під тою назвою велася праця. Аж у 1939 р. за порадою Американського Червоного Хреста змінено назву на Український Золотий Хрест і ту назву заінкорпоровано в квітні 1940 р. Сталося то тому, що перед зближаючоюся другою світовою війною наїздники українських земель старалися знищити український визвольницький рух і всі його передові організації, в тому й Український Червоний Хрест ОДВУ. В цій цили сипалися протести до Американського Червоного Хреста й до Стейт Департменту в Вашінґтоні проти вживання українцями назви Червоного Хреста, бо тільки державні народи мають на це право. І від 1939 року до сьогодні ведеться та сама праця, для тих самих цілей і завдань, хоч під зміненою назвою. Але ніхто з передових членкинь не перестав мріяти й вірити, що прийде час, що Український Золотий Хрест стане зародком Українського Червоного Хреста, організації державного народу.

Український Золотий Хрест не поставав для якихось модних і ефемерних феміністичних цілей, для того лише, щоб об'єднувати в своїх рядах жіноцтво, яке находило б тут розривку й може духовий корм, але поставав він у першу чергу з потреби використання кожнього українського серця, кожної української руки для допомоги визволенні українського народу, для допомоги революційній боротьбі українського народу на рідних землях, яка велася там під кермою ОУН. А тому нашим першим завданням було нести допомогу жертвам Національної Революції, жертвам ворожого терору, політв'язням, втікачам і скитальцям А для вдержання відпорности й сили українського народу Український Золотий Хрест по своїй можності старався приходити з допомогою потерпівшим від повеней, голоду й нужди та для тої ж цілі допомагано різними легальним товариствам, як Рідна Школа, Просвіта, будові Народніх Домів і т. п. І для

тих цілей Український Золотий Хрест перевів десятки різних акцій. І Український Золотий Хрест усі гроші до сотика відсилав на призначене місце. Не було в ЗДА до другої Світової війни ні одної організації, щоб більше праці вкладала у допомогові акції й щоб більше вислала на ті харитативні цілі Український Золотий Хрест так у цілому посвятив себе для тих харитативних цілей, що не мав часу ні засобів на свою господарчу розбудову. Не мали ми ні своєї власної канцелярії, ні своїх канцелярійних приладів, ні ніхто, навіть із тих, що весь свій час присвячували организації, не діставали ні одного сотика винагороди, і то в час, коли УЗХ начисляв поверх 6, відділів і праці було надто багато. Не мали ми власного органу й свою сторінку даром друкували в органі Центральної Управи ОДВУ. Всю активність у самій Головній Управі й по відділах та успішність наших акцій завдячуємо в першу чергу ідейності й відданості нашого передового активу й загалу членства та допомозі усього патріотичного громадянства.

Та Український Золотий Хрест не організував своєї діяльности тільки до допомогових акцій, бо як червонохрестна організація ми старалися вишколювати будучих мед-сестер чи то спеціяльними курсами, чи заохотою вступати нашим молодим членкам на відповідні курси й школитися в тому званні. В час війни численні наші відділи й членки включилися до праці в Американському Червоному Хресті, де ходили шити бандажі й інші речі та куди пересилано поважні збірки.

Перед другою світовою війною Головна Управа УЗХ підготовлювалася до закуплення санаторії в одній із невтральних країн Европи, де б могли найти приміщення, захист і лікування хворі політв'язні й утікачі, але вибух війни перешкодив реалізації тої цілі. Також Головна Управа УЗХ носилася з думкою створення залізного фонду УЗХ, щоб у слушний час можна було негайно прийти з поважнішою допомогою потребуючим, чи навіть вивінувати й вислати цілі санітарні валки й забезпечити воюючих бодай найпотребнішими ліками й медичними інструментами. Та приходилось УЗХ допомагати різними цілями і то негайно, що в касі УЗХ ніколи довго не задержувалися жодні фонди. По другій світовій війні УЗХ підніс справу курсів цивільної оборони, що якраз у теперішній час дуже корисні й потрібні й то для всіх.

Попри допомогові акції й червонохрестну працю УЗХ був і організацією суспільно-громадською, бо треба було для успішности наших акцій мати сильні й чисельні відділи. А дальше треба було вести культурно-освітню й виховну працю не лише для самого членства, але й для загалу. Сходини, доклади, дискусії, святочні сходини, різного роду імпрези й свята, забави й пікніки, все це також належало до діяльности УЗХ. Додати до того ще піклування дітьми, творення дитячих садків, юних відділів чи доросту УЗХ, підготовка до таборів молоді, аж тоді бачимо ту всебічну, різнородну й кольосальну діяльність Українського Золотого Хреста. Діяльність на протязі чверть сторіччя.

Приїжджаємо всі, делегатки і членки-гості, на ювілейний З'їзд Українського Золотого Хреста з піднесеними чолами й ясніючою радістю в очах, бо мимо деяких невдач, мимо недомагань і недотягнень тут і там, ми спільними силами зробили дуже багато, а з того ми всі мусимо лише радіти. На З'їзді ми сві спільно знову переглянемо пройдений шлях, проаналізуємо наші успіхи й недомагання й наші будучі завдання на тлі української сучасности й потреб, а тоді спрямуємо всю нашу енергію і наш запал та жертвенність на пожвавлення дальшої праці, на її поширення, щоб виявити себе гідними членками української спільноти, гідними членками українського визвольницького руху.

ЧЛЕН РЕД-КОЛЕГІЇ «С. У.» ПРОФЕСОРОМ АЛЬБЕРТІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

10. травня ц. р. мгр. Богдан Боцюрків покликаний на становище асистента-професора політичних наук Албертійського Університету в Едмонтоні на рекомендацію Департменту Політичної Економії Албертійського Університету.

Уродженець Зах. України, Б. Боцюрків закінчив середню освіту в 1-ій Українській Академічній Гімназії у Львові в 1943 р. Після війни студіював у Франкфуртькому університеті в Зах. Німеччині, звідки у 1947 році емігрував до Канади, натуралізуючись там у 1953 р. До Канади прибув він заходами свого свояка, відомого громадського діяча, п. Ілярія Боцюркова в Едмонтоні, де й одружився у 1950 р. із п. Вірою Василишин, дочкою п-ва М. і Є. Василишинів. Від 1949 р. продовжував студії у Манітобському університеті у Вінніпегу, одержуючи там ступні В. А. й М. А. в політичних науках, та працюючи в 1953/4 асистентом у відділі політ. наук.

Нагороджений у 1954 стипендією пок. прем'єра Мекензі Кінга, Б. Боцюрків переїхав до ЗДА для праці над докторатом у політичних науках у Шікагському університеті, де в 1951 р. одержав університетську стипендію, а в 1956 р. був обраний стипендистом Фундації Форда для советознавчих студій. Студіюючи в Шікаго, працював науково-дослідчим асистентом у Осередку Слов'янських Студій та у Центрі для Студій Американської Закордонної Політики, викладаючи в 1956 р. у Каледжі Шікагського Університету курс про національну проблему СССР та національну політику большевиків.

С. Підкова

ЧЕРВОНІ ВУЙКИ

(Гумореска)

Приїхали до Совєтського союзу в гості на святкування Переяслава канадійські делеґати. Складалася делеґація з червоних вуйків (1): Іван Бойчук, Антін Білецький, Василь Кардаш, Іван Дубно, Максим Рашко, Юрій Соломон, Петро Карпіш, ну і тета — Розалія Білінська... Це напевне з тих «вуйків», що з Німеччини до Канади кревних не хотіла стягти, а «на родіну» навертали?

Головою делеґації був Іван Бойчук. Без голови прибув лише, Василь Свистун. Прибув Свистун без голови раніше і відразу потрапив у Кремль на прийняття до Хрущова. А таких там, щиро кажучи, тільки й треба! Про що вже Свистун Хрущову насвистував і що вже він від московського «хруща» до Канади повіз — то вже справа не наша. На те є канадійський уряд. Краще повернемось до делеґатів.

Після помпезного «воз'єднання» України з Росією делеґати відвідали Москву, побували в Києві, заскочили в Харків, заїхали в Тернопіль. Цілих три тижні гостювали! Скрізь вони побували і отак — як на долоні — все бачили, а як поза долонею — нічого не видали...

Водили делеґатів на поводку спеціяльні «поводирі», щоб, бува, з генеральної лінії совєтського туризму не збилися. Що надавалося до реклями, виставляли перед гостями на показ, а де шило з совєтського мішка вилазить — обминали десятою дорогою. І казали делеґати: «Не життя, а справжній рай!»

(«Пекло» вони тимчасово залишили в капіталістичній Канаді?! — С. П.) Наостанку Іван Бойчук вирішив відвідати й рідну Коломию. Одягнений він був «по-пролетарському», і то так, що жодному совєтському стахановцеві не снилося: костюм — чиста вовна, штани — гострим кантом! А півчеревики! А капелюх! А краватка! Можна сказати: можна сказати: бідує бідний у Канаді!

Це не та, що в квітучій совєтській Гуцулії — від киптарок тільки рукави лишилися, штани — латка на латці і «постоли» на босу ногу!

Приїхав «краянин» (2) до гуцульського повітового містечка, а гуцули знаєте які?.. Гироти шерсти не погладиш, а за шерстю не даються! Як довідалися вони, що з Канади «кревний» приїхав, то й кажуть, один одному переказуючи:

— А пешли, брати, червону чичечку (3) зустрічати!..

Як побачили «чичеку», ну, й пішло:

— Дивися, брате, який у нього сардак (4)! — озвався хтось у гурті.

— А постоли з волоками та ще й ґачі які!..

— Ні, ти, брате, подивиси, як на ньому порківниці (5) накантовані!.. Так, що совєтська муха крила обріже!

— О, коби його у верхи (6) до маржини (7)!..

Зблизився Бойчук з гуцулами та й вітається:

— Добрий день, товариші краяни!

Коли це хтось із гурту вихопився:

— Здрастє землячок!..

— Ну, як живемо?

— Нічаво... лучше бить нє нада! — озвався той самий голос.

Одночасно працював молодшим редактором політичного відділу Американської Народньої Енциклопедії у Шікаґо, та одним із авторів монографій «Україна» й «Білорусь» виданих у 1955 р. заходами Гюман Релейшенс Ерія Файл при Єйльському університеті. Завершивши недавно студії у Шікаґському університеті, п. Б. Боцюрків працює тепер над дисертацією про совєтську релігійну політику в Україні.

Попри студії, Б. Боцюрків бере активну участь в українському громадському житті. В Канаді, працюючи в організаціях УНО і МУН, займав становище секретаря КУ МУН (1949-54) та співредактора «Голосу Молоді», і секретаря КЕ УНО (1952-54). В рр. 1951 та 1952 був управителем і викладачем Вищих Освітніх Курсів «Осередку Української Культури й Освіти» у Вінніпеґу та членом дирекції Осередку в рр. 1952-54. Одночасно брав участь у студентському житті (Альфа Омеґа та «Зарево») і в р. 1953 був обраний першим віце-президентом Союзу Українського Студентства Канади. У ЗДА брав активну участь в Українській Академічній Громаді та МУН і ОДВУ у Шікаґо та від 1949 р. є членом УНС. Одночасно Б. Боцюрків членом Асоціяції Політичних Наук при Шікаґському університеті, Шікаґської Ради для Міжнародніх Взаємин, та Американської Асоціяції Політичних Наук.

Редакційна Колеґія «Самостійної України» та членство ОДВУ, МУН і УЗХ у Шікаґо з жалем прощають одного з своїх активістів, хоч і як небагато вільного часу в нього полишалося, та прощаючи його й його родину бажають йому якнайбільших успіхів на новому становищі.

А Бойчук і не туди, що той «землячок» аж із Рязанської області походить — на комсомольську роботу присланий! Можна сказати: рязанський гуцул!..

Тут наперед виступив якийсь літній гуцул у порківницях, чересом (8) підперезаний і босий, та й каже:

— Жиєтси, брате, краще ніж завтра, а завтра краще як позавтра... І так, що не день, то краще! А вам як же у нас гостюєтси?

Перечулений совєтським «раєм» Бойчук відповів:

— «Такоо празника дружби народів, як ми побачили в Москві, канадійські делеґати не тільки не бачили, але й історія народів світу не знала чогось подібного».

— Е-е, а він таке праведу піє!.. — вигукнув із гурту якийсь гуцул спираючись на коштур (9). — Подібної дружби, як кутюга (10) Москва нам нав'язала, коби не тільки не бачити, а коби й не чути!

Не ствиг він скінчити, як раптом якийсь гуцул питається:

— Як же вам там у Канаді жиєтси? Колгоспи у вас є?

— Ох, не питайте, немає!..

— Шкода!.. — співчутливо промовив гуцул у чересі і знову питає:

— А стахановщина у вас є?

— Теж немає...

— А трудодні у вас нараховують?

— І трудоднів не нараховують. У нас на фермах за готівку бідкаються... Ми жиємо, як у пеклі...

— А приїхати до вас можна, щоб подивитися, як ви там у капіталістичному «пеклі» бідкаєтиси?

— Е-е, це лише до вас можна приїхати, бо у вас демократія. А до нас неволно... у на капіталізм, розгнуздана реакція!

—, а нас тутечки вже поза самі кутні загнуздали! — голосно вигукнув хтось із гурту.

Несподівано наперед протиснувся старий гуцул у киптарі й капилюсі з китицями і почав свою пораду:

— Як вам, брате, там у Канаді, як в пеклі жиєтси, то залишайтиси тутечки в нас. Будемо на полонині (11) в верхах (12) колгоспну маржину випасати... Може чули, що Хрущов казав: «Треба підняти маржину на належну височінь!» Ну й поженемо в верхи...

Гуцули почали з того щиро реготатися, а він збив капелюха на інший бік і цілком поважно веде делі:

— Чего ви, брати, з мене сміетеси? Що, совєтська кулеша келюхи (13,14) мулить? Чи може колгоспної гуслінки (15) об'їлиси? Я звертаюся до брата... Як там у Канаді жиєтси, як у пеклі, то ліпше хай тутечки лишаєтси... Колгоспів у нас вистарчить, безробітніх немає і трудоднів вдосталь! Лишайтиси, брате!

Бачить Бойчук, що тут щось не теє... гуцули на збитки (16) почали брати, та й поспішив попрощатися з краянами. Так ніхто з делеґатів і не захотів лишатися в «квітучій» совєтській Україні.

Як не гарно у совєтському «раю», але в капіталістичному «пеклі» червоним вуйкам, виходить, краще живеться. А потім довго гуцули з того всього реготалися. Казали:

— Ну і голови з делеґатів — бербениці (17) з гуслінкою!

Гуцульські слова: 1. — дядько, 2. — земляк, 3. — квіточка, 4. — піджак, 5. — штани, 6. - гори, 7. - худоба, 8. - широкий пояс, 9. — палиця, 10. — собака, лайка в гуцулів, 11. - попас, 12. - гори, 13. — мамалига, 14. — тельбухи, 15. — кисле молоко, 16. - кпини 1,7. - діжечка для гуслінки.

В РЕЗОЛЮЦІЇ IV. ВЗУН

4-тий ВЗУН стверджує незмінність одвічних імперіялістичних стремлінь Кремля всіми доступними засобами втримати Україну в існуючій політичній і соціяльно-економічній системі, проти чого український нарід бореться всіми своїми силами.

Сучасний стан на Рідних Землях і нові тенденції міжнародного життя, що узмістовлюються в концепції коекзистенції, вимагають від українства всенаціональної концентрації сил і нових методів боротьби в Україні і поза її межами.

4-ий ВЗУН стверджує, що боротьба українського народу в усіх її формах і відгалуженнях являється головним чинником визвольної політики Організації Українських Націоналістів.

4-ий ВЗУН стверджує, що українська молодь завжди стояла в аванґарді боротьби за державну незалежність України, виявляла й виявляє незрівняний героїзм у боротьбі з окупантами нашої Батьківщини.

4-ий ВЗУН відмічує, що головний масив української націоналістичної молоді залишився в Україні, де за відданість визвольній ідеї і за революційно-підпільні дії є постійно наражений з боку московсько-большевицького окупанта. Тій молоді 4-ий ВЗУН висловлює свій подив і признання за її видержливість на стійках Української Національної Революції.

З життя в ОДВУ

П Р О Г Р А М А

Двадцятого З'їзду Організації Державного Відродження України (ОДВУ) і Братніх Організацій,
який відбудеться в днях 1, 2, і 3-го вересня 1956 (Лейбор Дей), в приміщеннях готелю ДЕТРОЙТ-ЛЕЛАНД ГОТЕЛЬ — Касс анд Баглей Аве., Детройт 26, Мішіген, Телефон ВОодвард 2-2300, зі слідуючим порядком нарад:

СУБОТА, ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1956 р.

1. Від год. 8-ої рано реєстрація Делеґатів та членів ОДВУ, УЗХ і МУН, які прибудуть на З'їзд в характері Гостей.
2. Год. 9-та передполуднем початок Ювілейної Сесії нашої Братної Організації Українського Золотого Хреста (УЗХ).
3. Год. 2-га пополудні відкриття З'їзду ОДВУ.
4. Молитва
5. Вибір Президії З'їзду
6. Вибір передбачених статутом Комісій
7. Відчитання протоколу з останнього 19-го З'їзду
8. Звіти членів уступаючої Центральної Управи
9. Звіт Дирекції друкарні й книгарні в Шікаґо
10. Звіт Контрольної Комісії
11. Дискусія над звітами,
12. Уділення абсолюторії
13. Доповідь загально-організаційна
14. Дискусія над доповіддю
15. Звіт Статутової Комісії і прийняття поправок до статуту
16. Звіт Верифікаційної Комісії.

Наради в суботу мають характер чисто внутрішно-організаційний, тому на них можуть бути приявні лише Делеґати і члени Братніх Організацій.

НЕДІЛЯ, ДНЯ 2-ГО ВЕРЕСНЯ 1956

1. Вранці — участь Делеґатів і Гостей у Богослуженнях
2. Год. 9-та рано Сесія нашої Братної Організації Молодих Українських Націоналістів (МУН)
3. Від год. 11-ої передполуднем реєстрація Гостей з поза членів Братніх Організацій
4. Год. 1.15 по пол. Спільна Сесія всіх Братніх Організацій, то є ОДВУ, УЗХ і МУН для відзначення 25-літного Ювілею УЗХ
4. Відчитання писемних і зложених привітів
   п-ні Стефанія Савчук з Канади, Голова ОУК ім. О. Басараб
5. Доповіді:
   д-р Галина Лащенко з ЗДА, культ.-осв. реф. УЗХ і СФУЖО
   ред. О. Жданович з Франції «Духовий відтинок визвольної боротьби»

6. Год. 7.30 веч. Ювілейний Бенкет в честь 25-ліття УЗХ та 20-ліття головування ВШ. проф. д-ра А. Грановського в ОДВУ

7. Год. 9.30 веч. — забава.

ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 3-ГО ВЕРЕСНЯ 1956

1. Год. 8-ма рано звіт Номінаційної Комісії і Вибір Центральної Управи на чергову каденцію
2. Звіти інших З'їздових Комісій
3. Затвердження пляну праці,
4. Прийняття резолюцій
5. Визначення місця і речинця чергового З'їзду
6. Внески і запити
7. Закриття З'їзду

ПРОГРАМА ЮВІЛЕЙНОГО З'ЇЗДУ УЗХ

СУБОТА, 1-го ВЕРЕСНЯ, 1956

Від год. 8 — 9 в ранці: реєстрація у Готелі Ліленд

Від год. 9 рано до 1-ої пополудні:
Відкриття Ювілейного З'їзду
Вибір Президії
Вибір комісій: верифікаційної, організаційно-резолюційної, пресової, номінаційної.
Відчитання і приняття протоколу з минулого З'їзду
Звіти членок Головної Управи УЗХ
Звіт Контрольної Комісії
Дискусія над звітами й уділення абсолюторії уступаючій Управі УЗХ
Звіт з діяльности Відділів УЗХ
Дискусія над звітом
(перерва на обід)

Від год. 2-ої пополудні: 20 З'їзд Братньої Організації ОДВУ
Праці Комісій
(перерва на вечерю)

Від год. 8-ої ввечір: Доповідь загально-організаційна й дискусія.
Зустріч делегаток і членок

НЕДІЛЯ, 2-ГО ВЕРЕСНЯ 1956

Перед полуднем: Участь в Богослуженнях

Від год. 1.15 пополудні:
Відкриття святочної Ювілейної сесії
Вшанування померлих членок
Посвячення прапору ГУ УЗХ
Вшанування членок-піонерок
Привіти писемні й усні
Доповіді: д-р Галини Лащенко — культ.-осв. реф. УЗХ і СФУЖО, п-ні Стефанії Савчук — голови Централі ОУКанади, ред. О. Ждановича з Франції

Від год. 7.30 веч.: Ювілейний Бенкет з нагоди 25-річчя УЗХ й 20-ліття головування проф. А. Грановського в ОДВУ

Від год. 9.30 веч. — забава

ПОНЕДІЛОК, 3-ГО ВЕРЕСНЯ 1956

Від год. 9-ої вранці:
Звіти Комісій
Вибір нової Головної Управи
Прийняття резолюцій
Плян праці на будуче
Закриття Ювілейного З'їзду.

Головна Управа УЗХ

Володимир Різник

КОЛЬПОРТАЖА

Чи треба писати в теперішній час про значення друкованого слова? Чи треба знову й знову доказувати потребу читання доброї преси, журналів та книжок? Чи треба переконувати наше членство, що ширення націоналістичної літератури це не лише дуже важливе завдання, але одно з головних Бо чи можна уявити собі члена нашої організації, що не читає своєї преси, своїх найновіших видань? Який же тоді з нього громадянин-націоналіст?! Як може він бути добрим членом організації та як зможе стати приміром для свого окруження, а кожний націоналіст таким повинен бути, коли він сам не визнаватисьме в тонкостях чергуючихся подій і змін та не знатиме теперішнього правдивого стану визвольної політики й сучасних вимог?

І в час, коли всі признають важливість і вплив писаного слова на людину, на її світогляд і формування характеру, коли не можна представити собі громадсько-думаючої лдини, що не читала б щоденної преси, різних журналів із ділянки свойого зацікавлення та тих книжок і видань, що появляються на ринку, а які мають якесь відношення до нашої визвольної політики, то в нас чомусь чимраз голосніше підносяться голоси нарікань і докорів у сторону Центральної Управи, що вона надто обтяжує відділи кольпортажею книжок, головно націоналістичних видань.

А в дійсності справа здається виглядає цілком відмінно. Бо коли б так Центральна Управа подала точний список усіх передплатників націоналістичної преси та скільки різних книжок розійшлося в терені між нашими членами за останній рік, чи й два, то нам усім було б соромно за дійсний стан. Соромно, що так малий процент із нас передплачує свою націоналістичну пресу, а ще менший процент вплачує на час належитість, соромно, що так мало із нас купує навіть організаційні видання, яких таки не так багато. Коли б було інакше то наша преса була б сильнішою, впливовішою й багатшою. Коли б було інакше, то наші працівники пера могли б свеціло посвятитися студіям своїх ділянок і писанні й не мусіли б тяжкою фізичною працею заробляти на хліб насуний для себе й своїх родин.

Тому менше нарікаймо на Центральну Управу й своїх кольпортерів, що стараються поширити в терені кількадесять примірників наших видань, а навпаки більше нарікаймо на себе самих, на нашу скупість і неохоту витратити пару долярів на добру книжку в час коли грубі десятки витрачаємо на люксус і «ґуд тайм». Мусимо найти засоби й час на читання своєї преси й літератури, щоб уможливити організації видавання дальших книжок. Самі не жалуймо пару долярів на свою пресу й свою книжку, але переконуймо й своїх друзів, щоб і вони купували й читали націоналістичні видання та щоб їх поширювали між широким громадянством, бо це не лише обов'язок відділових кольпортерів і Центральної Управи, але й нас усіх.

***

ЧИ СПРАВДІ НЕМА ЩО РОБИТИ?...

Дуже часто доводиться почути навіть від наших провідних членів і то із різних місцевостей, що всюди існує така велика сила силенна різних організацій, що видається нема потреби нашій організації «дублювти» працю.

На перший погляд воно може видаватися правильним, але коли глибше подумати над тим питанням, то мусимо прийти до цілком противного заключення. Правда, що в кожній із наших місцевостей існує багато різних організацій, багато із них на папері мають і поверх тисячі членів. Але в практиці ми всі знаємо, що діяльність тих організацій мінімальна, бо навіть у місячних сходинах і імпрезах, що їх ті організації влаштовують бере участь лише малий процент. Ба що гірше сходини деяких організацій не приходить і 5 процент членства, а тому ті організації не можуть вив'язуватися зо своїх завдань так, як повинні. Краще вже забути про силу силенну різних організацій, а подивитися, що корисного й будуючого робиться в кожній громаді й чи дійсно на нашому терені не відчувається потреба суспільно-громадської праці. Взяти хоч за примір Ню Йорк, метрополія здається цілого українського організованого життя, центр майже всіх політичних, наукових, професійних, молодечих і всяких інших товариств і організацій, а кожний із нас, що живе в Ню Йорку й знає бодай побіжно обставини, ніяк не вдоволений із теперішнього стану. Бо й чи можна бути вдоволеним, коли на таке поважне число організованих член'в по різло публіки? Бо чи можна бути гордим за всякі наші збірки на народні цілі? Чи можна бути гордим за мертвеччину, що чимраз більше й більше паралізує нашу метрополію? Можна сміло ствердити, правда з жалем, що нема ні одної української громади в ЗДА, що могла б запевнити Вас, що тут праця кипить на всіх секторах суспільно-громадського життя й що непотрібно жодної діяльности й праці. За це з усіх усюдів почуєте нарікання, що громада мало активна, що нема охочих людей до громадської праці й що весь тягар праці паде на плечі одиниць, що вже й тк перевантажені.

Дальше наша організація ОДВУ і Братні Організації активні на тому терені поверх 27 років. Вони були одними з найактивніших організацій до

другої світової війни й своїм приміром активности й жертвенности примушували й інші національні організації до посиленої праці й акції. Наші організації ніколи не замикалися в жодне своєрідне «ґетто», а від самих початків старалися працювати з усіми національними організаціями для добра загальної справи й для допомоги визвольним змаганням українського народу. А тому за нашою ініціятивою відновлялися, чи поставали об'єднані комітети різних місцевостей і стейтів, щоб уся праця різних національних організацій прямувала до одної мети й у висліді давала більші успіхи, ніж ми б всі діяли самостійно. Така наша постава показалася доброю й корисною й її треба продовжувати.

А тому, що наша організація є не лише політичною організацією, принявши від самих початків ідеольогію українського націоналізму в свої основи й згідно з тим поступаючи й працюючи, але наша організація від самих початків мусіла вести й культурно-освітну працю, допомогову, публіцистично-пропагандивну, видавничу, інформативну, оборонно-дипломатичну, виховну й т. д., то очевидно ніколи не бракувало нікому ні цілей, ні завдань. Ніхто не ставив питання, що нам тепер робити, бо кожний мав праці по самі вуха й не міг витягнути навіть того, що за його згодою на нього наложено. Тепер, як і давніше, перед нами ті ж самі цілі й завдання. Правда тепер по всіх місцевостях велике число нової еміґрації з великим процентом інтеліґентних сил, випробуваних працівників суспільно-громадського сектора, а тому багато б легше можна б проводити в життя наші цілі, чим раніше.

Найголовнішим нашим завданням і під сучасну пору це таки допомога визвольним змаганням поневоленої Батьківщини. Не лише доривочними протестами, маніфестаціями, меморандумами й листами до можних світа того, не лише наріканням на кривду, яка діється наши кровним братам від грабіжника-наїздника, не лише доривочними й так малими датками на визвольну боротьбу й на подібні народні цілі можемо допомагати поневоленій Україні. Мусимо стреміти, щоб українська еміґрація стала силою наглядною, щоб із нашим голосом числився Вашінґтон, як числиться з еміґрацією жидівською, ірляндською, польською й іншими. Мусимо стреміти, щоб усі наші акції не були доривочними й не служили самохвальбі поодиноких організацій, але щоб вони були добре продуманими, тяглими й ведучими до одної мети. Нашим обов'язком стало інформувати американців про визвольну боротьбу українського народу, про загрозу московського імперіялізму, білого чи червоного, для вільного світу. Нашим обов'язком негайно спростовувати нашування нашої історії, культури й визвольних змаклепи на український визвольницький рух і фальгань та подавати правильні інформації й поправки. Треба приготовлятися й бути готовим, щоб у слушний час українська еміґрація могла дати максімум допомоги воюючій Україні, чи то грішми, чи зброєю, чи зисканням прихильности великих потуг до наших слушних прав. Тільки організації сильні, патріотичні й віддані визвольній справі зможуть це все виконати й тому обов'язком кожнього із нас докладати всіх зусиль, щоб ОДВУ і Братні Організації такими стали.

Одначе треба пам'ятати, що наша допомога визвольній боротьбі не буде значною, коли ми не зуміємо протиставитися асиміляції й байдужінню загалу до громадського життя й коли не зможемо вдержати при українстві не лише еміґрантів, але й першу й другу й дальші генерації. На тому відтинку праці аж надто багато й вона в більшості таки лежить облогом. Не говорім, що це неможливо зробити, бо тільки подивитися на жидівську еміґрацію й побачимо, що можливим є вдержати й свою мову, релігію, культуру, звичаї, а рівночасно бути добрим американським громадянином, бути активним у тому середовищі й навіть занимати поважні становища. Чи ми гірші? Певно, що ні, тільки наш шлях не такий самий, а тому й наші осяги інші.

Можна б писати здається в безконечність, як багато ділянок занедбані, як всюди відчувається брак охочих громадських працівників і патріотів, а тому не відтягаймося від праці, бо мовляв, нема що вже робити, а навпаки закачаймо ще більше рукави, доложім усіх старань, щоб праця по наших відділах вдійсності кипіла, а коли будемо активні то побачимо, як багато полишається до виконання й як багато можна зробити доброго й корисного по всіх місцевостях для нашої Справи й остаточної Мети.

**
*

Відзначення 20-ліття Головства ЦУ ОДВУ проф. О. Грановського

В час Святочного З'їздового Бенкету в неділю 2-го вересня ц. р. в готелі Ліленд у Дітройті Організація Державного Відродження України, Український Золотий Хрест і Молоді Українські Націоналісти відзначать і вшанують 20-ліття Головства Центральної Управи ОДВУ проф. Олександра Неприцького-Грановського. Вибраний Головою ЦУ ОДВУ в 1936 році на З'їзді в Клівленд, Огайо, проф. О. Грановський видержав на свойому пості через 20 років і то в час найгіршої кризи й переслідувань організації, коли на ворожі доноси йому грозила втрата праці на університеті.

Рівночасно присутні вшанують довголітню наукову, культурну, політичну й суспільно-громадську працю вельми Шановного Ювілята, що з кінцем червня ц. р. залишив активну професуру на Міннесотському університеті, де працював 26 років.

25-ліття Українського Золотого Хреста

Цього року минає 25 років, коли передові членки ОДВУ рішили створити українську червонохресну організацію для допомоги жертвам Української Національної Революції. Організація носила спочатку назву Український Червоний Хрест ОДВУ, пізніше назву змінено на Український Золотий Хрест і таку заінкорпоровано в 1940 р.

Цьогорічний З'їзд Українського Золотого Хреста, що відбудеться в Дітройті в готелі Ліленд у днях 1, 2 і 3-го вересня ц. р. проходитиме під знаком 25-ліття. З тої нагоди відбадеться святочне вшанування померлих членок, відзначення членок-піонерок та посвячення організаційного прапору ГУправи УЗХ.

Для гідного відсвяткування свого 25-ліття Відділи УЗХ висилають численні делеґації на З'їзд, а кромі того з багатьох місцевостей виїжджають членки більшими гуртами. Всі делеґатки Відділів УЗХ і членки-гості УЗХ будуть у своїх однострорях, як інформує нас голова Головної Управи УЗХ п. Павлина Різник.

**
*

Інж. Осип Бойдуник вернув до Европи

Інж. Осип Бойдуник, член ПУН і недавній голова УНРади, по закінченні своєї успішної поїздки по більших осередках ЗДА й Канади, вернув у середу 30-го травня до Ню Йорку з Відзору, Канада, де ще в неділю мав останню доповідь. Інж. Осип Бойдуник приїхав до ЗДА на запрошення ЦУ ОДВУ ще в половині листопада 1955 р., щоб поінформувати українську еміґрацію про теперішній стан української визвольної політики, а головно про кризу в УНРаді. Всі його виступи й аргументація втішалися великим успіхом і були переконливими для величезної більшости учасників. В доповіді інж. О. Бойдуник не лише подав причини кризи в УНРаді, але яким способом її виправити й як запобігти подібним мильним потягненням на будуче.

В неділю ш-го червня ц. р. попрощали інж. О. Бойдуника спеціяльним приняттям Відділи ОДВУ, УЗХ і МУН в Ню Йорку та побажали йому щасливої дороги та кріпкого здоров'я для дальшої успішної праці для української визвольної боротьби. Містоголова ЦУ В. Різник в імені цілої організації подякував інж. О. Бойдуникові за його доповіді й за його так великий вклад часу й зусиль для скріплення наших братніх організацій у ЗДА. Директор Микола Бігун поділився з присутніми своїми пережиканнями й спільною працею з інж. О. Бойдуником на Рідних Землях, а інж. Євген Новицький попрощав інж. О. Бойдуника від метрополії Ню Йорку.

В середу 6-го червня п. р. на Ню Йоркському летовищі в останнє попрощали інж. О. Бойдуника м-гол. ЦУ В. Різник, голова ГУ УЗХ Павлина Різник і інж. Є. Новицький від метрополії Ню Йорку.

**
*

Редактор «Українського Слова» в Парижі приїзджає на 20-ий З'їзд ОДВУ

Центральна Управа ОДВУ запросила до ЗДА редактора «Українського Слова» в Парижі друга О. Ждновича й він мав би взяти участь у 20-му З'їзді ОДВУ в Дітройті в днях 1, 2, і 3-го вересня ц. р. (Свято Праці). На самому З'їзді він виголосить доповідь на тему: «Духовий відтинок визвольної боротьби» в неділю 2-го вересня ц. р. в час пленарної сесії, коли на залі зможуть бути не лише делегати й гості-члени, але представники різних національних організацій і широке громадянство.

Ред. О. Жданович залишається лише пару місяців у ЗДА і в тому часі він виступить на вічах з доповідями по більших місцевостях. Темами його доповідей будуть: 1. «Десять літ повної окупації України», 2. «Блеф Хрущова» і 3. «УПА». Щоб використати належно короткий час побуту шановного гостя, поїздка в терен почнеться негайно по з'їзді ОДВУ. Всі Відділи ОДВУ, УЗХ і МУН зобов'язані солідно підготовити ред. О. Ждановичеві його виступ у своїх місцевостях, щоб він був успішним під оглядом моральним і матеріяльним. Точний плян поїздки висилає ЦУ Відділам. Його треба придержуватися, бо нема часу робити які небудь зміни.

ПІДПІЛЛЯ ДІЄ В УКРАЇНІ

Чимраз частіше продираються через залізну заслону відомості про діяльність націоналістичного підпілля в Україні. Всі ми мали нагоду недавно читати про страйки-повстання в невільничих таборах на Сибірі, всі мали ми нагоду читати про напад озброєного відділу підпільників на поїзд із зброєю, успішне його висадження й втеча зі здобутою зброєю. На днях світова преса принесла відомості про страйки-повстання в польських містах, а також по містах балтійських держав.

Видно, що поневолені народи московським комунізмом, а в тому й український народ не тратять віри в своє визволення ,до нього змагають і за його боряться й жертвують своє життя. А ми, що проживаємо в добробуті й затиші по цей бік океану, байдужіємо до суспільно-громадської праці й жалуємо посвятити крихітку свого вільного часу й пару центів на допомогу визвольним змаганням нашого поневоленого народу. Пора вже опам'ятатися. Членство ОДВУ і Братніх Організацій повинні почуватися до обБов'язку посилити свою працю по відділах, побільшити збірки на визвольний фонд і одноцентове оподаткування, сумлінніше виконувати припоручення ЦУ, бо в тому запорука успішности нашої сцілеспрямованої праці й нашої допомоги визвольним змаганням українського народу.

ФОНД ДЛЯ СТУДІЙ ПІДСОВЄТСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ

Щоби допомогти нашим науковцям посвятитися праці над студіями підсовєтської дійсности, ЦУ ОДВУ рішила створити спеціяльний фонд для таких студій, щоб із нього уділювати дотацій науковцям, що виключно за українські гроші будуть працювати й будуть розроблювати питання з зору української точки. Всі Відділи ОДВУ, УЗХ і МУН повинні переводити збірки серед свого членства й широкого громадянства на цей фонд, бо ж іде дійсно про справу загально національну. Багато наших науковців, що дотепер користувалися довір'ям серед нашого суспільства, заманені долярами пішли працювати в Мюнхенський Інститут АКВБ, Радіо Визволення і т. д., де переважаючі впливи мають російські еміґранти з єдинонеделімського табору і там вони застосували тактику капітуляції й співпраці перед національним ворогом України — Москвою. Тому нашим обов'язком не лише пятнувати таку поведінку українських науковців із м'якими хребтами, але треба допомагати тим українським совєтознавцям, що працюють незалежно й виключно для українського добра.

***

З ДІЯЛЬНОСТИ 24-ГО ВІДДІЛУ ОДВУ В ДІТРОЙТІ

(Продовження)

Дня 20 12. відіграно представлення п. з. «Сирітські сльози». Того року всі члени стали передплатниками «Націоналіста». 24 жовтня прийшла вістка, що польський суд судить українських націоналістів за вбивство Перацького. Члени самочинно зложили 57 дол., які вислано до краю на оборону. Осінню того року влаштовано для п-нства Маланяків бенкет з нагоди їх 25-ліття подружжя. В часі забави зібрано на боєвий фонд 21.35 дол. Число членів в тому році не змінилось. На народні цілі дано в тому році 683.58 дол. Дня 22 грудня 1935 року відбулись Загальні Збори, на яких вибрано слідуючу управу відділу: В. Сковрон — голова, В. Яворський — містоголова, А. Маланин — рек. секретар, І. Батрин — фін. секретар, І. Семеген — скарбник. Контрольори: М. Михайленко, Г. Маланяк, і К. Михальчук. Пресова Комісія; В. Яворський, А. Соломка і С. Левкут. Цей рік не був багатий в великі події. Праця Відділу йшла вже втертим шляхом. Членів не прибувало, а деякі давніші члени перестали бути діяльними. Дня 14 березня 1936 року прибув до відділу п. Кольберт, окружний організатор Чорноморської Січі. Того дня було скликано сходини членів, на яких п. Е. Ляхович виголосив реферат п. т. «Що то є революційна боротьба і що може зробити еміґрація». 20 березня відбулося протестаційне віче проти Польщі за засуд українських націоналістів. Вічем проводив д-р А. Кібзей, а головним бесідником був п. Е. Ляхович. День 18 травня того року був для відділу великим святом, бо тоді гостем відділу був ген. Микола Капустянський, член ПУН. Генерал дав для членів відчит про працю націоналістів.

В 1936 році відбувся З'їзд ОДВУ і відділ брав черей своїх делеґатів участь в З'їзді. З'їзд був в місті Клівленд, а делеґатами були пп. Явірський, Левкут і Дуда.

В місяці вересні прибув до Дітройту голова ЦУ ОДВУ професор Олександер Неприцький-Грановський і мав доклад в Чедсей Гай Скул.

На одних сходинах членів обговорено справу передплати «Тризуба», журналу для молодих націоналістів. Тризуб виходив в Шікаґо. Члени постановили передплачувати той журнал і пожертвами піддержувати його дальшу появу. Відділ влаштував в тім році два пікніки, а прибуток обернено на народні цілі.

З одного з тих пікніків дано 10 дол. на пресовий хонд «Тризуба». Датки на народні цілі були приблизно такі високі як попереднього року.

Рік 1937. Управа відділу в цьому році складалася з таких членів: В. Буґера — голова, П. Дуда і А. Пшеничний — містоголови, Павло Ващук — рекордовий секретар, Степан Левкут — фінансовий секретар, М. Михайленко — скарбник. Контрольори: О. Наконечний, А. Павшок і А. Соломка. Андміністратор «Націоналіста» В. Сковрон.

Дня 7 лютого 1937 року засновано Український Червоний Хрест, а членами основательками Відділу УЧХ були ті жінки, які дотепер були членами 24-го Відділу ОДВУ. Члени Відділу ОДВУ були дуже раді новій організації, бо тим росла сила націоналістів.

З початком місяця березня приїхав до відділу знова делеґат ПУН Омелян Грибівський, та дав два публичні відчити, на яких крім членів ОДВУ були і інші. Омелян Грибівський привітав членкинь новозаложено УЧХ. Він представив членам стан праці ОУН в краю і сказав, що така діяльність, яку веде ОУН, потребує великих фондів і ОДВУ повинно помогти матеріяльно в тій роботі. ОДВУ мало тоді в Америці 4000 членів, але треба працювати, щоб число членів зросло в двоє, то тоді можна буде краще помагати визвольній боротьбі на рідних землях.

Просить, щоб кождий член оподаткувався на 1 дол. місячно на Боевий Фонд, що дасть змогу нормально працювати.

О. Грибівський прочитав також привітального листа від полк. Євгена Коновальця. Того дня було роздано за підписом Грибівського членам грамоти.

Дня 10 квітня відіграв відділ разом із Горожанським Клюбом представлення п. з. «Ольга Басараб», а 16 травня відділ взяв участь з іншими організаціями в святі 40-літного ювілею в честь проф. Олександра Кошиця. Ініціятиву до відсвяткування того ювілею дав хор «Думка». На святі співав хор «Думка» а брали участь всі національні організації.

В тому році пішла будова Українського Народного Дому, в чім був помічним також і 24 відділ ОДВУ. Ще в тім році були влаштовані пікніки, які були вдатні, а також відсвятковано «Листопадове Свято». Від того року йде стала співпраця поміж відділом ОДВУ а новозаснованим Українським Червоним Хрестом. Вже в 1937 році влаштовано спільний чайний вечір, який пройшов з великим успіхом.

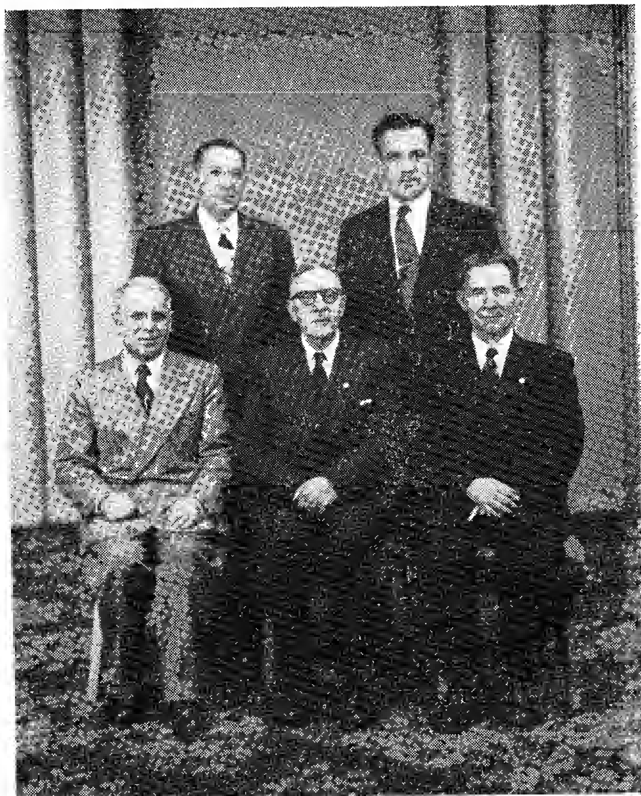
Рік 1938. До Управи відділу на той рік були вибрані: В. Дідик — голова, П. Дуда і А. Павшок — містоголови, П. Ващук — рек. секретар, С. Левкут — фін. секретар, І. Батрик — скарбник. Контрольори: Г. Маланяк, Д. Дубрівний, і А. Соломка. Адміністратор «Націоналіста» В. Сковрон.

На день 29 травня приготовляв відділ великий пікнік, але день перед тим одержали члени сумну вістку, що Вождя бл. п. полк. Євгена Коновальця замордовано в Ротердамі в Голяндії. На ту вістку вивішено на Українськім Народнім Домі український прапор на знак жалоби, а в залі посеред сцени стояв портрет Вождя вбраний в чорну крепу, а навколо багато цвітів і вінців. Управа відділу запросила на день 29 травня представників всіх організацій метрополії Дітройту на нараду, на якій рішено влаштувати в дні 11 червня Жалобну Академію в честь упавшого на стійці української справи з рук червоної Москви Вождя націоналістів бл. п. полк. Євгена Коновальця. На академію прийшло багато людей без різниці на релігійні і політичні переконання. Академія пройшла дуже гарно, люди плакали свідомі того, що український нарід зазнав великої втрати.

В червні вислав відділ до голяндського амбасадора телеграму в справі оборони Ярослава Барановського.

Делеґат відділу брав в тім році участь в річнім з'їзді ОДВУ.

В Дітройті повстав тоді Протестаційний Комітет проти окупанта Карпатської України. В Комітеті дуже активну участь брав і 24 відділ ОДВУ через своїх делегатів. Комітет перевів грошеву збірку на потреби Срібної Закарпатської Землі, яка в тяжких боях змагалася з ворогами за своє існування. ОДВУ кілька разів сама своїми силами помагала чим могла братам Закарпатської України. Радість була велика, бо ми мали надію, що з тої частини України зачалося її відродження.

Комісія з провідних членів ОДВУ, що приготовила статтю про Відділ ОДВУ ч. 24 до альманаха ОДВУ

Незадовго члени довідались, що наслідником полк. Є. Коновальця став полк. Андрій Мельник, бувший сотник Українських Січових Стрільців, полковник Січових Стрільців, адютант сл. п. Головного Отамана С. Петлюри і Командант Української Військової Організації в Краю. Біографію нового Провідника помістив «Націоналіст». «Націоналіст» перевів в тому часі велику кампанію за поширення кругу його читачів і передплатників. В відозві пояснювано читачам, що треба сподіватись в світі великих подій і український нарід, де він не був би, мусить до тої хвилі приготовлятись.

В самому відділі заходила потреба перевести деяку санацію і уздоровлення. Була деяка кількість членів, які збайдужніли, брали малу активність в праці організації, не платили членських внесків. Тому управа відділу скликала на день 27 травня членські сходини, н яких обговорено ту справу, вичеркнено з організації байдужих членів, які занедбували свої обовязки, не подаючи жадних причин. По переведенні тої неприємної роботи остало активних 30 членів і з ними відділ провадив дальшу працю.

Відділ через своїх делеґатів брав участь при посвяченні угольного каменя при будові Українського Народного Дому в Віндзорі в Канаді. Зложено при тій нагоді даток на будову.

Дня 25 вересня прибув до Дітройту полк. Роман Сушко, член Проводу Українських Націоналістів, бувший командант Української Військової Організації. Він мав виголосити два прилюдні відчити. Винанято шкільну залю при вул. Мартін, де полк. Р. Сушко виголосив відчит. Говорив про події, які зайшли в короткім часі в світі і на українських землях. Секретарював на вічу член ОДВУ п. А. Маланин. Людей було дуже багато. В тому році були дві події, які зрушили кождого українця, який би навіть був дуже байдужим до наших справ. Тими подіями були вбивство полк. Є. Коновальця і повстання Карпатської України. Ще кілька днів побув полк. Роман Сушко в Дітройті і щодня сходилися члени ОДВУ, яким уділяв він інформації.

Як що року так і в цім році відсвятковано Листопадове Свято величавою академією.

Треба згадати, що не було Різдвяних Свят, щоб члени не ходили з колядою. Збиралось дві, три групі по кількох членів, хтось давав авто і ходили по добрих людях і все зібрали поважну сумку на поміч краєві.

В 1938 році припадало 5-ліття існування відділу і члени кілька разів на своїх сходинах дискутували справу, чи не треба би влаштувати з тої нагоди якогось свята. Боялись, чи не будуть їх сили за малі на урядження чогось більшого і тому відложили на кращий час.

На спеціяльну увагу заслуговує це, що між 24 відділом, а націоналістичними організаціями в Віндзорі в Канаді, був сталий контакт і співпраця. Члени відвідували імпрези і взаїмно собі помагали. Дуже часто мистецькі сили з Віндзору брали участь в імпрезах ОДВУ.

Майже всі збори і сходини відділу відбувалися початково в домі при вул. Мiшіґен ч. 6700, а від квітня 1937 року сходилися члени до Української Мішіґенської Ліґи при вул. Мішіген ч. 6690. Цей гарний льокаль і до нині дуже часто відступає свої гостинні залі на сходини чи збори відділу.

Співпраця з 4-тим відділом ОДВУ на Сході проходила гарно. Влаштовувано часто разом пікніки, реферати і інші імпрези.

Старанням п. П. Дуди почули українці дня 4 грудня того року з радіовисильні В. Й. Р. в Дітройті, як знаний католицький священник о. Кавґлін говорив перший раз про Україну і про змагання українців до самостійности.

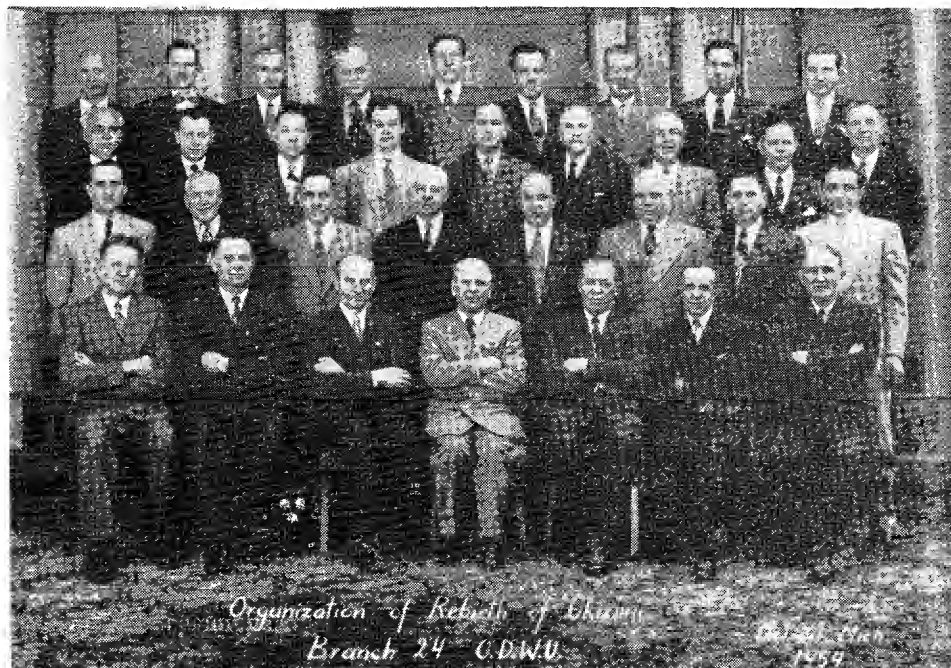
Потім о. Кавґлін став приятелем українців і помагав їм в різних справах. При його помочі і в його церкві в Роял-Овк святкувала українська громада 950-ліття Хрещення України.

Річні Збори відділу відбулися дня 11 грудня, на яких вибрано на рік 1939 слідуючу управу: В. Сковрон — голова, А. Павшок і В. Дідик — містоголови, І. Семеґен —рек. секретар, Д. Дубрівний — фін. секретар, І. Батрин — скарбник. Контрольна Комісія: В. Бартош, К. Михальчук і Т. Кітан. Адміністратор «Націоналіста» Микола Семеґен.

Перша праця нововибраної управи була видатна поміч для органу «Націоналіста». В тому році друкарня «Націоналіста» звернулася до членів ОДВУ помогти сплатити друкарські машини. На сходинах дня 5 лютого 1939 зложено дол. 60. на ту ціль. Жертводавцями були: В. Бартош, Н. Семеґен, В. Дідик, А. Павшок, С. Левкут і В. Буґера всі по 10. дол. В тому самому часі виплачено з каси відділу суму 10. дол. на Український Народний Дім так, що Відділ дав разом на ту ціль дол. 100. Рішено передплатити «Наступ», орган Карпатської Січі. Члени відділу і членкині Українського Золотого Хреста ходили на самі Великодні Свята по хатах за збіркою грошей на Закарпатську Україну, на ранених Січовиків і втікачів. Парох церкви св. Івана при вул. Кліпперт о. Стефан Побуцький проголосив збірку в церкві і заохотив парохіян до жертвенности. В тому часі перемінено назву Український Червоний Хрест на Український Золотий Хрест, бо влада не хотіла приняти назви «червоний», бо до цеї назви мали право тільки державні народи.

Тут треба сказати, що вже від довшого часу ріжні погані люди, передовсім комуністи і ліві елементи почали шкодити організації, робити різні доноси до влади, застрашувати членів, що їм грозить слідство, а може арешт, як будуть дальше належати до ОДВУ, можуть стратити працю. Нашіптували, переконували різними вигадками, відтягали слабших членів від організації. Був то час, коли комуністи могли цілком вільно провадити пропаганду. Було ясно, що така організація, як ОДВУ була для поширення комунізму великою перепоною. Пропаганда йшла не тільки проти українських націоналістичних організацій, але проти української справи взагалі. Дуже тяжко було працювати відділові в таких обставинах, але тих кількадесять загартованих в праці і боротьбі патріотів відбивало мужно всі атаки і дальше вперто і послідовно продовжувало свою працю.

Зближався травень, а з ним і перша річниця смерти сл. п. полк. Євгена Коновальця. Відділ задумав разом з УЗХ влаштувати жалібну академію, а головного бесідника рішено запросити проф. О. Грановського, Голову Центральної Управи ОДВУ. Проф. Грановський дійсно прибув до Дітройту і дня 20 травня зібрались в Українськім Народнім Домі 4 і 24 Відділи ОДВУ і 14 і 34 Відділи УЗХ та вислухали дуже гарного реферату проф. Грановського. Шановний Голова був дуже сердечно привитаний присутними, за що знова проф. Грановський

Члени Відділу ОДВУ ч. 24 в Дітройті, Міш. в р. 1954

підніс всіх на дусі додав охоти і відваги до дальшої хосенної праці. «Не слухайте підшептів наших ворогів, не звертайте уваги на їх наклепи- а працюймо відважно і витривало для визволення України». «Ми, українські націоналісти, є свідомі і горді з того, що ми є добрими американськими горожанами і добрими українцями». В дальшій частині реферату проф. Грановський представив великий зріст Організації ОДВУ і УЗХ. Організації начисляли тоді понад 150 Відділів з тисячами членів. Порушив також трагічну долю Карпатської України, але висказав надію і певність, що праця українців не піде на марно і не довгий вже час, коли Україна воскресне до самостійного життя. Члени, піднесені на дусі, з жалем прощали свойого Голову. Це була для відділу велика подія, про яку довший час члени говорили.

В тому році відбувався 9-тий З'їзд ОДВУ і з тої нагоди 24 Відділ ОДВУ і 14 Відділ УЗХ зложили 25. дол. на боєвий фонд. Делеґата на З'їзд було вислано. Відділ взяв зорганізовано участь в величавім святкуванні 950-ліття Хрещення України.

Дня 8 жовтня прибув до Дітройту знова проф. О. Грановський, який був того року в Европі і відвідав також Карпатську Україну. Того дня проф. Грановський поділився з членами ОДВУ і УЗХ тими враженнями, які привіз з Европи. При чаю, який злагодили членки УЗХ, зійшов дуже приемно вечір.

Річні збори відбулися дня 31. грудня, на яких вибрано на рік 1940 слідуючу управу: Ф. Гузіль — голова, М. Семеґен — містоголова, П. Федик — рек. секретар, Д. Дубрівник — Фін. секретар, І. Батрин — скарбник. Контр. Комісія: В. Бартош, К. Михальчук і А. Дутка.

Жалібна Академія в честь сл. п. полк. Є. Коновальця відбулася цього року в Гемтремку і влаштовував її 4 відділ ОДВУ, а члени 24 відділу були гостями. На академії в першу річницю Вождя в році 1939 промовляв проф. О. Грановський.

Дня 25 травня прибув до Дітройту на запрошення відділу п. В. Душник, редактор журналу ОДВУ «Україна» і дав відчит на тему: «Політична ситуація в Европі». По рефераті шановний гість перейшов до обговорення справ організаційного життя. Порушив справи недомагання внутрі організації і взивав членів до більшої активности.

По тім відбулася широка дискусія. На закінчення відспівано національний гімн і члени розійшлися підкріплені на дусі до дому.

В тім році збирано пожертви на пресовий фонд «України» і «Тризуба». В місяці липні відбувся з'їзд ОДВУ і УЗХ в Пітсбурґу. На з'їзд відділ висилав делеґата, був ним голова відділу Ф. Гузіль.

Рік 1941 був найслабшим під оглядом діяльности відділу. В тому році відділ мав тільки 5 сходин при дуже малій участи членів. Влаштовано в третю річницю смерти полк. Є. Коновальця скромну академію, піддержувано датками організаційну пресу і роблено зусилля в ціли вдержання при житті організації. Зв'язок з краєм урвався ще в році 1939 і той факт мав злий вплив на працю відділу. В Европі гриміла війна і в Америці відчувалося, що йдуть якісь події, які і Америку втягнуть у війну.

Влаштовано пікнік і приготовлювано представлення, однак слаба участь членів в пробах спричинила те, що виставка не відбулася. Треба згадати про новорічну забаву, яка пройшла з повним успіхом як моральним так і матеріяльним.

На день 7-го грудня 1941 скликала управа річні загальні збори. Явилось на збори мало членів, по вступних формальностях і звітах з діяльности приступлено до вибору нової управи на 1942 рік. Однак не докінчено вибору і збори відложено. Члени зійшлися другий раз на 4-го січня 1942, але тільки на те, щоб закрити діяльність 24-го відділу ОДВУ.

Рішено повідомити про це Центральну Управу. Касову готівку в висоті 29.60 дол. розділено в той спосіб, що на Червоний Американський Хрест передано 15. дол., а решту на Український Народний Дім.

Безпосередньою причиною звинення діяльности відділу була друга світова війна, в яку вже була втягнена і Америка нападом Японії. Про інші причини була вже згадка попередньо. Був то час, коли на американській землі мали нагоду піднести голову ліві і комуністичні елементи, а пособляв їм союз Америки з СССР. Відділ міг пережити ті часи, бо влада, мимо великої нагінки комуністів, по провіренню книг і діяльности відділу, не знайшовши нічого такого, що суперечило б американським законам, не закрила організації, а противно не мала нічого проти дальшого існування відділу і його діяльности. Однак члени не потрапили викресати зі себе потрібної енергії і відваги і відділ заснув.

Коли нині приглянемось діяльности відділу з певної перспективи часу, то можемо сказати, що тут видно ту правду, що не кількість, а якість рішає про вислід діяльности якоїсь організації. Відділ ніколи не числив багато членів, але та мала кількість завзятих, працьовитих і патріотичних членів нераз чуда творила. Треба пам'ятати, що між членами було може двох з середною або вищою освітою, а решта селянські діти зі сільською школою, спрацьованими руками, але за те зі щирим українським серцем.

Головна ціль їх праці був Рідний Край і поміч для него в якій будь формі. Коли ми нині поставимо перед очі суми долярів передані на різні народні українські ціли, то ми мусимо склонити наші голови перед тими великими патріотами. Їх засадою було: «хай не знає лівиця, що дає правиця» і тому не можемо знайти в записках великих сум, збираних при різних нагодах і переданих дальше ще теплою рукою на ціли, які потребували негайної помочі. Щороку члени ходили двома або трьома групами колядувати, збирали поважні суми і нераз не перепроваджуючи їх через касові книги передавали там, де заходила потреба. А треба пригадати, що то були тяжкі часи, тяжко було знайти заробіток, часи тяжкої господарської скрути, а можна сміло сказати, що не було ані одних сходин членів, де не було би якоїсь збірки. Коли приглядаємось праці поодиноких членів, то не бачимо різниці між ними, всі і управи і члени були однаково працьовиті і жертвенні. Не раз були змагання, хто більше, хто краще. Правда, були між членами і такі, які приїхали до Америки вже по першій світовій війні, які бачили власними очима великий зрив українського народу, бачили власну українську державу, боролись в українських арміях за Самостійність України, привезли до Америки ту велику тугу за так коротко триваючою і втраченою Україною і вони то не раз були тими моторами, які не дали спинитись праці відділу ані на хвилю. До них належав Павло Дуда в Дітройті. Жив він у Віндзорі, Канада, але щоб скріпити ряди ОДВУ в Дітройті, вписується наперед до 4-го Відділу, а потому на пропозицію проф. О. Грановського переноситься до 24-го відділу і подає все свою помічну руку. Підхорунжий Української Галицької Армії, з якою перейшов всі етапи боротьби, приїжджає до Канади і стає діяльним членом українських організацій.

Відділ 24-тий не мав ніколи власної домівки, тому і представлення, які давав, відбувалися по чужих домах. Найбільше представлень було влаштованих в галі при вул. Сікот, також під гр.-кат. церквою при вул. Кліпперт, або в лемківській галі при вул. Деніс.

Відділ мав зв'язки з братніми організаціями з Клівленду, Чікаґо, Торонто і інших. Дуже часто члени відвідували імпрези в сусідів, а сусіди приїжджали до Дітройту.

Співпраця віж відділом ОДВУ, а УЗХ була стала і сердечна і дуже часто запрошували себе взаїмно на сходини своїх організацій. Той добрий звичай є й нині.

Майже десять літ спав 24-тий відділ ОДВУ в західній стороні великого промислового міста. В квітні 1951 року прийшли події, які пробудили відділ і заставали його працювати для тої самої цілі, але в багато кращих обставинах.

Дня 15 квітня 1951 року заходом 4-го відділу ОДВУ було влаштовано в клюбовій залі при вул. Сікот прилюдне віче, на якому промовляли ред. Ярослав Гайвас на тему: «Наші дотеперішні осяги і найближчі завдання» і п. Микола Бігун на тему: «ОДВУ в Америці.» Зміст і характер доповідей був цікавий і присутні вислухали їх з великою увагою та нагородили бесідників довготривалими оплесками. На вічу був присутний також д-р Володимир Михайлів, секретар Центральної Управи ОДВУ з Ню Йорку. При кінці віча д-р Михайлів забрав голос і попросив давних членів ОДВУ і таких, які бажали б стати членами, остатись в залі і з ними обговорив справу відновлення 24-го відділу ОДВУ. По дискусії більше як 20 присутних згодилась вписатись в члени ОДВУ і відновити давний відділ. Вибрано Комісію в складі: Микола Семеґен, Степан Левкут і інж. Василь Маріяш, яка мала б занятись підготовкою і скликанням перших загальних зборів. День 15 квітня треба уважати днем відновлення 24-

го відділу ОДВУ в Дітройті.

Перші загальні збори відділу відбулися дня 10. червня 1951. За десять літ неіснування відділу образ на тих зборах основно змінився. На 17 вписаних на початку зборів членів більшість становили новоприбулі еміґранти. Збори відкрив п. Микола Семеґен, старий випробований член ОДВУ, він виголосив коротку промову на тему праці в відділі. Секретарював п. Петро Залуга. Вибрано таку управу: М. Семеґен — голова, інж. В. Маріяш — містоголова, д-р В. Коропей — секретар, С. Левкут — фін. секретар, С. Левкут — фін. секрет, Е. Федак — скарбник, а до Контрольної Комісії ввійшли: В. Семеґен, М. Дякун і Г. Смолій. Організаційним референтом обрано П. Котовського а І. Онуфрика кольпортером організаційних видань.

Того року відбувся 17-ий З'їзд ОДВУ в Рачестер, але відділ не міг вислати делеґата через брак грошей. Передав тільки для ЦУ ОДВУ дол. 30 на покриття коштів з'їзду. П, Федик і В. Дідик звернули відділови всі передвоєнні книги і писальну машину. В тягу року уступив з причини виїзду з посту секретаря д-р В. Коропей, а на його місце вибрано п. К. Степка.

Для підкріплення каси відділу влаштовано в літі цього року так званий фамілійний пікнік. Приїхало багато давних членів і гостей, бо пікніки ОДВУ мають вже свою славу, а передовсім тоді, коли жолудкову сторінку держать в своїх міцних руках жінки з УЗХ.

Відділ вступив в члени Федерації Американських Украпнців стейту Мішіґен, делеґуючи як **своїх** представників пп. І. Кальніченка і М. Дякуна.

В місяці грудні взято активну участь в величавій академії «Базар», яку влаштовувало Об'єднання б. Вояків Українців Америки, відділ в Дітройті.

При кінці року відділ начислював вже 29 членів.

Дня 29 грудня відбулися загальні збори. Зборами проводила президія в складі пп. І. Білоус і В. Маріяш. На зборах вибрано слідуючу управу: М. Семеґен — голова, О. Червак — містоголова, П. Залуга — секретар, І. Кальніченко — фін. секретар, М. Дякун — скарбник, а кольпортером «Самостійної України» І. Онуфрик. Організаційним референтом зістав вибраний п. В. Маріяш. Контрольна Комісія: С. Заяць, В. Семеґен і Г. Смолій.

По виборі управи і по вичерпанню деяких біжучих справ предсідник зборів дав голос д-рови Д. Квітковському, який виголосив реферат на тему «Український Конґресовий Комітет, а Організація Державного Відродження України». Бесідник по черзі вияснив завдання УККА, до тепер переведену ним працю і значіння УККА для української справи в Америці і у всьому світі. Подав також до відома членів дотеперішні недомагання УККА, але висказав надію, що коли організації приступлять в члени і УККА стане організацією всіх українців, тоді і праця буде видатніша. Д-р Квітковський підчеркнув ролю ОДВУ як в УККА так і серед громадянства і заохотив членів до великої праці, через яку ОДВУ набрала би більшої питомої ваги серед громадянства Дітройту. Підчеркнув негромадянський підхід до справи філії УККА в Дітройті.

На тих зборах продано декілька портретів полк. Є. Коновальця.

В 1952 році відділ став членом Централі УККА в Ню Йорку і вислав на п'яту Конвенцію, яка відбулася в липні, делеґата в особі п. Василя Маріяша. Дня 25 лютого створено Обласну Управу ОДВУ. На збори вислали як відділи ОДВУ так і УЗХ своїх делеґатів.

Делеґати відділу взяли участь в посвяченні української православної церкви св. Покрови при 29 вулиці і зложили жертву.

Члени знали, що організація без власної газети не є повною організацією, а тому на кождих сходинах відділу говорено про пресовий фонд для «Самостійної України», збирано передплатників і кольпортовано журнал не тільки поміж членами, але також поміж приятелями і прихильниками.

В тому році відділ одержав матеріял на Український Визвольний Фонд. Доручено п. Василеві Семеґенові занятись тою справою і він до нині держить ту працю в своїх руках з додатком ще Центового Фонду. На 18 З'їзді ОДВУ наш відділ дістав прилюдну похвалу за взірцеве провадження тих обох фондів. Іван Семеґен мав на сходинах відділу два відчити на такі теми: «Німці, а українські націоналісти в Україні». Цей реферат відносився до праці Телігів, Рогача, Чеменринського, Ольжича і інших і їх смерти з рук німецького окупанта в часі другої світової війни. Другий реферат був на тему: «Галицько-Волинська Держава».

В серпні вшановано пам'ять б. членів ПУН сл. п. М. Сціборського і О. Сеника-Грибівського. Член Павло отовський читав реферат про ті події.

Відділ брав участь в святочній академії в честь Вождів. Академію влаштовувала Обласна Управа ОДВУ при співпраці всіх братніх організацій. Того року в місяці жовтні прибув до Дітройту член Проводу Українських Націоналістів, член Виконного Органу Української Національної Ради, боєвик і визначний політик інж. Осип Бойдуник. Обласна Управа ОДВУ запросила членів братніх організацій і українське громадянство Дітройту і Гемтремку на віча, на яких помовляв інж. О. Бойдуник. Віче на сході відбулося в шкільній залі в Гемтремку дня 11 жовтня, а на заході в залі Українського Народного Дому дня 12 жовтня. На обох вічах було по кількасот людей. Віча мали політичний характер і відносились до політичного положення в світі і на тім тлі визвольні змагання українського народу. По вічах відбулося в домі п. Левкутів скромне прийняття для Дорогого Гостя. Інж. Бойдуник побував в

Дітройті цілий тиждень, посвячуючи час на різні конференції.

В тім році, як звичайно, влаштовував відділ пікніки і інші забави для членів і для запрошених гостей. Ті імпрези відбувались в літі і давали розривку для зібраних і дохід для відділової каси.

Річні загальні збори відділу на рік 1953 відбулися дня 4 січня 1953 року і вибрали на той рік слідуючу управу: М. Семеґен — голова, Адам Дудка — містоголова, секр. — П. Семеґен, фін. секретар — І. Кальниченко, касієр — М. Дякун, Петро Залуга — організаційний референт, І. Семеґен — культ.-освітній референт, І. Онуфрик — кольпортер. Контрольна Комісія: К. Михальчук, А. Колодько і С. Заяць.

Цікавий звіт був про «Одноцентовий Фонд», який в тім році дав суму 74.67 дол. Збірщиком був Василь Семеґен і на той рік вибрано його на ту саму працю.

Члени заколядували цього року 115.00 дол., які передано до ЦУ ОДВУ.

Дня 8 лютого взяв відділ через своїх делеґатів участь в 35-літньому вілеї українських жіночих організацій в Дітройті.

Відділ брав участь у вісімнадцятому З'їзді ОДВУ, який відбувся в днях 3, 4, 5 липня в Філядельфії. Делеґатами відділу були пп. Іван Білоус, Петро Семеґен і Адам Дутка.

В тому році влаштувало українське громадянство велику маніфестацію в двацятьріччя штучного голоду в Україні в роках 1932 і 1933. Відбувся великий протестаційний похід вулицями міста, а потім було велике політичне віче. Було то дня 24 травня. В підготовці і в самій маніфестації брав відділ дуже активну участь. Причинився також датком на покриття видатків, зв'язаних з маніфестацією.

На сходинах членів в дні 31 травня зібрано для політичних в'язнів в Европі суму дол. 40., а відділ додав зі своєї каси дол. 10. і разом 50 дол. вислано на відповідну адресу.

Заходом Обласної Управи ОДВУ відбулися в місяці грудні, в днях 5 і 6 два віча, на сході і на заході, на яких промовляв д-р Тома Лапичак на тему: «Сучасна ситуація і ми». Віча мали по кількасот людей, а брали в них участь всі члени відділу.

Дня 5 грудня відбулася під проводом голови Обласної Управи п. Е. Зубальського Районова Конференція Обласної Управи і управ відділів ОДВУ і УЗХ. На конференції представником ЦУ ОДВУ був її секретар д-р Володимир Михайлів. В часі нарад порушено дуже багато справ, зв'язаних в першу чергу з життям і діяльністю ОДВУ, УЗХ і МУН. Говорено також про політичне положення українського народу і випливаючі з того обов'язки для української еміґрації. Того дня зложив відділ для видавничої спілки «Самостійна Україна» 100 дол. на уділи, а 105 дол. на пресовий фонд. Відділ влаштував в цьому році в дні 28 серпня дуже вдатний пікнік. Брав також участь в пікніках, які робили інші братні організації. Позатим влаштовував інші імпрези в привтних домах.

Незмінним головою відділу від часу відновлення його є друг Микола Семеґен, який дуже дбає про розвій відділу і разом з членами управ працює зі всіх сил і посвятою для добра відділу і української справи.

Відділ держав і держить цілий час тісний зв'язок з ЦУ ОДВУ і вив'язується належно зі своїх обов'язків.

От так закінчуємо історію 24-го Відділу ОДВУ ім. Біласа і Данилишина, з кінцем 1953 року. Є то гарно пройдений шлях і жертвенна праця невеликого числа українських патріотів, американських громадян, які поза своїми обов'язками супроти їх нової батьківщини, віддавали і віддають багато праці і матеріяльних жертв для їх старого краю України. І так з того малого діла, яке започаткував незабутний перший голова Відділу сл. п. Теодор Петрик, повстала поважна організація, яка в протягу кільканадцяти літ існування проробила, нераз в дуже тяжких обставинах, велику роботу.

Ще хвильку застановімся і погляньмо на матеріяльну сторінку праці відділу:

За цілий час відділ мав такі приходи: 1) членські вкладки і вписове 585.37 дол, 2) дохід з імпрез 4130.06 дол, 3) збірки і добровільні датки 5255.45 дол., 4) преса 46. дол., 5) ріжне 187.99 дол., разом в приходах 10.204.87 дол.

Розходи: 1) Центральній Управі ОДВУ — вкладки, покриття коштів з'їздів і інше 518.48 дол., 2) видатки на імпрези 2483.93 дол., пожертви на місцеві цілі 1978.56 дол., 3) адміністраційні видатки 285.76 дол., вислано до краю 4627.06 дол., 4) видано на пресу (крім пожертв) 52.15 дол., 5) видатки 194.21 дол., разом в розходах 10.140.16 дол. Аналіза жертв до краю або поза Америку: 1) боєвий фонд 3337.08 дол., на інвалідів 237.57 дол., пресовий фонд 450.35 дол., політичним в'язням 82. дол., поміч Січовикам 159.12 дол., різні пожертви 288.

(Кінець)

ЧИТАЙТЕ

НАШ ЖУРНАЛ

«САМОСТІЙНА УКРАЇНА»

КОЛЯДА ОДВУ

Подаємо дальший виказ жертводавців цьогорічної коляди на підставі збіркових лист повернених нам по виданню нашого обіжника з квітня ц. р. ч. 28/56 як слідує:
26-тий Відділ ОДВУ в Ютиці, Н. Й.

Збіркові листи ч. 60 і 61. Зложили по дол. 5: З. Боднарчук, Ц. Ликтей, Величко, по дол. 3: Я. і Ю. Кушнір, В. Гнатів, Войтович, С. Мельник, М. Луценко, ім'я нечитке, д-р Когутяк, Б. Рорбавський, нечитке ім'я, Б. Кізин, по дол. 2: М. Томич, Л Василик, І. Чорний, Й. Сроковецький, Данчик, Б. Топольницький, Рожаиковський, Драгош, Я. Яцковський, Гуцало, Б. Любащук, д-р Єршівська, П. Ромко, О. Глодзінський, по дол. 1: Я. Мужний, ім'я нечитке, Є. Федін, О. Герець, Н. Гмап, ім'я нечитке. Збірщики: Томич, Кушнір і Кізима.

31-ший Відділ ОДВУ в Балтимор, Мд.

Збіркові листи ч. 64, 65, 98. Зложили по дол. 5: П. Войтович, по дол. 2: М. Шандровський, М. Любунець, А. Чайковська, по дол. 1: М. Бендюк, А. БлауцЛяк, О. Бендюк, І. Ільчишин, М. Райця, О. Папіш, В. Чачка, по дол. 0.50: М. Хома.

Збірщик: П. Войтович. (листа ч. 64).

Листа ч. 65 і 95. По дол. 2: Л. Подоляк, по дол. 1: А. Косс, В. Сушко, А. Граска, А. Булавка, А. Ящук, Д. Пісецький, В. Ганас, А. Ганас, О. Хархаліс, Л. Подоляк, Я. Сушко, В. Романовський, П. Калиновський, Ю. Подоляк, В. Богдан.

32-гий Відділ ОДВУ в Ст. Пол, Мінн.

Збіркові листи ч. 66, 67, 68, 69, 70. Зложили по дол. 15: С. Коцюба, по дол. 10: проф. А. Грановський, П. арКкоць, М. Ріпецький, д-р М. Данилюк, по дол. 6: В. Станиславів, по дол. 5: інж. І. Янович, П. Шайда, П. Остапчук, М. Михалевич, Е. Міцевич, ім'я нечитке, М. Крищишин, П. Касіян, Яворський, Яцьків, М. Каркоць, Ю. Пундик, Вербові, ім'я нечитке, М. Овчарук, С. Бойко, С. Торащук, по дол. 4: Г. Коноплів, Радієвський, по дол. 3: Б. Неприцький, І. Бульчак, О. Сешк, С. Наконечна, В. Чайників, о. прот. Біляк, О. Гайдай, Лихвар, по дол. 2: І. Шайда, ім'я иечитке, В. Панчук, П. Воробій, Л. Маковецький, ім'я иечитке, І. Петрик, П. Теодозій, В. Миронюк, ім'я нечитке, Кулик, Теліга, Дячук, М. Ріпецький, по дол. 1: С. Михайлюика, М. Гук, Малайчук, Р. Рибак, Пачковський, О. Неприцький (1.50), М. Стефанишин, Ф. Семко, ім'я нечитке, П. Грицак, по дол. 0.50: Сех, К. Качмар, В. Сітка, Коваленко, М. Свистунів, Ю. Білецький, Проць 0.25. Збірщики: Пилип Шайда і Петро Каркоць.

34-тий Відділ ОДВУ в Пасейку, Н. Дж.

Збіркові листи ч. 71, 72, 73, 74. По дол. 5: В. Марущак, В. Юрків, І. Блиха, Р. Шраменко, Д. Фeньканин, по дол. три: З. Юрків, по дол. 2: В. Марущак, Т. Попик, М. Подловські, І. Кузь, С. Лехновський, М. Гавра, д-р Р. Кос, Ф. Рудницький, Ю. Герман, О. Гірняк, В. Гірняк, М. Голубко, С. Грубець, Д. Ванько, А. Попович, П. Фортуиа, М. Чаповський, М. Попович мол., М. Ратушний, П. Куруц, М. Савчин, С. Яциняк, С. Кушнір, М. Дуда, Г. Романів, В. Хіта, В. Філь, І. Паниця, А. Писалюк, М. Іванюк, І. Мечник, Н. Михайлишин, І. Добко, І. Хомко, Я. Біломазур, А. Гойда, І. Лакота, Д. Чорний, В. Оліярник, М. Юрчинюк, Т. Шевчук, П. Приймак, Н. Лебединський, І. Рудакевич, С. Коваль, М. Матіяш, о. І. Пайкуш, о. Л. Яцикивич, В. Медвідь, Ю. Філь, д-р О. Ничка, Ф. Гулька, д-р П. Кобзар, Ф. Гурин, А. Ткачук, В. Гавроняк, М. Тижбір, С. Андусишин, Т. Якимчук, І. Куруц, М. Гринишин, М. Попович мол., А. Скірка, В. Урбанович.

4-тий Відділ ОДВУ в Гемтремк, Міш.

Збіркові листи ч. 12, 13, 14 повернено порожніми зі заміткою, що члени не ходили колядувати.

8-ий відділ ОДВУ в Клівленд, Огайо.

Збіркова листа ч. 17 — збірщик друг М. Бігун. По $10: Осип Диба, д-р Ольга Наклович; по $ 5: д-р М. Грушкевич, о. кан. Антін Берек, Г. Коваль, С. Пертіш, М. Ковалисько, Осипа Німилович, М. Колодій, Кость Мельник, інж. А. Валюх, М. Кавка, мец. І. Білиисьий, проф. П. Плюйко; по $ 4: д-р Я. Сушків, по $ 3: Глововський, Т. Пичак, інж. Г. Тершаковець, І. Гладун, Ю. Раточка, мгр. С. Мішкевич, д-р Б. Томків, Б. Стрийський, п-ні Мриц, мгр. Гірняк, по $ 2: М. Бак, проф. Ю. Яремкевич, проф. М. Ждан, мгр. Я. Кришталович, проф. А. Єзерська, І. Турба, мгр. Б. Данилевич, М. Данилевич, Я. Кузьмин, мгр. А. Вовк, п-ні А. Глинська, Б. Ковч, Я. Попель, інж. Я. Раковський, І. Зварун, проф. М. Шиян, М. Бігун; по $ 1.50: Ст. Воляник, по $ 1: Б. Дмитрак, д-р Дейчаківський, проф. І. Винницька.

Збіркова листа ч. 18. — збірщик Я. Пацула: С. Підзирайло $ 5, Я. Пацула $ 3.

Збіркова листа ч. 19, — збірщик проф. М. Дуб: проф. Дуб $ 5, мгр. О. Гук 1 дол.

Збіркова листа ч. 20, — збірщик М. Декан: По $ 10: М. Декан, І. Попович, Н. Угера, д-р В. Левицький; по $ 5: В. Жук.

25-тий відділ ОДВУ в Трентоні, Н. Дж.

Збіркові листи ч. 58 і 59, збірщик Дмитро Січ. По $ 3: Д. Січ, по $ 2: інж. А. Стратієнко, В. Білак, д-р З. Городиський, по $ 1: інж. Р. Балтарович, І. Білак, М. Ткач, І. Костюк.

70-тий відділ ОДВУ в Нюварку, Н. Дж.

Збіркові листи ч. 83, 84, 85, 86, 87. По $ 10: інж. О. Суховерський, по $ 5: Д. Машера, Ю. Шистак, П. Стецина, фірма «Говерля», фірма «Дніпро», по $ 3: СтепаніяМанько, по $ 2: М. Роговський, В. Сиваиик, М. Скобельський, М. Буряк, Т. Кордуба, В. (підпис нечіткий), Гнатів, по $ 1: О. Утриско, Н. Стойко, проф. Зєлик, д-р Б. Геврик, М. Бекесевич, П. Янів.

Збірщики С. Манько й інж. О. Суховерський.

Брістоль, Па.

Т. Сущик, член ЦУ ОДВУ зложив на збіркову листу ч. 92 5 дол.

Крім цього вплинули до ЦУ добровільні датки на визвольний фонд збирані на Ювілейному Вечорі з нагоди 65-ліття полк. А. Мельника в Клівлеиді в квоті $ 42.07. Збірку перевела Володимира Кавка. По $ 4: О. і М. Дуб, по $ 3: І. Попович, д-р О. Наклович, по $ 2: М. Декан, М. Кавка, Г. Кукіз, Я. Пацула, Я. Кравчук, Іващкевич, по $ 1: Д. Басалик, Данилевич, Даниловичека, Кокоць, Баранай, М. Бігун, Малиш, М. Олексин, Б. Ковч, І. Палка, М. Шиян, Яблонський, З. Ярош, М. Филипів, І. Фур, П. Химка, О. Труш, Мороз, Розмаринович, по $ 0.50: Л. Винар, Д. Місько.

23-тий відділ ОДВУ в Аллентавн, Па. переслав збірку з ювілею 65-ліття полк. А. Мельника в квоті дол. 81.00. Зложили по $ 5: В. Яців, А. Гелетканич, М. Голиць, Гр. Голиць, Н. Зазворський, Д. Когут, Товарницький, Н. Зінченко, Е. Безецька, А. Проць, Пращак, по $ 4: О. Проць, по $ 2: Колодруб, Кривоніс, Ядловський, В. Збавдин, В. Лукницький, В. Гелетканич, по дол. 1: Филипчук, М. Зінченко, В. Чубатий, П. Зидик, М. Керкуш, Якимчук, А. Зидик, І. Бручак, М. Яросевич, Я. Проць.

Складаємо цею дорогою всім тим, що причинилися до успішного переведення коляди і збірок з нагоди Ювілею, як також всім тим, що зложили свої датки, щирє наше СПАСИБІГ!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

M. SHYAM
1916 FORRESTDALE AVE.
CLEVELAND, OHIO

INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Return Postage Guaranteed

PRINTED MATTER

APR 27